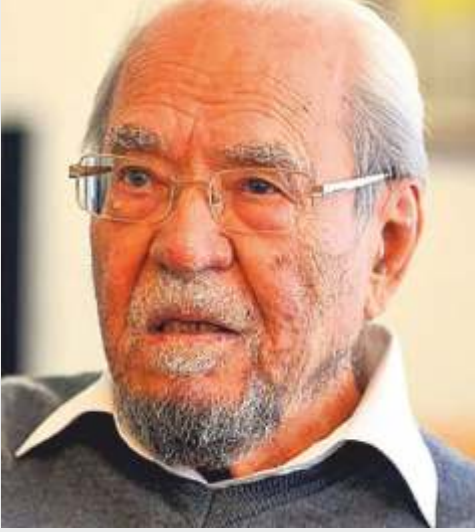

İki Büyük Tarihçiyi Kaybettik...

Prof. Dr. Halil İNALCIK
(26.05.1916-25.07.2016)

Prof. Dr. Kâzım MİRŞAN
(04.07.1919-19.07.2016)

Prof. Dr. Nurullah ÇETİN
Prof. Dr. Ali İhsan KOLCU
İsmail ÖZMEL
Vagif SULTANLI
Abdulkadir GÜLER
R. Mithat YILMAZ
Murat SOYAK
Mustafa ERYAMAN
Serpil KAYA

Bekir OĞUZBAŞARAN
İsmail ÖZMEL
Mehmet BAŞ
Harun KAYA
Cemal KARSAVURAN
Rasim DEMİRTAŞ
Mehmet NACAR
M. Nihat MALKOÇ
Tuğba ÖZENÇ
Celil ÖZEN

AKPİNAR

Kültür Sanat ve Edebiyat Dergisi

Yıl: 11 Sayı: 65 / Eylül - Ekim 2016 ISSN: 1306-3731

SAHİBİ ve GENEL YAYIN YÖNETMENİ

İsmail ÖZMEL
ismailozmel@hotmail.com

YAYIN KURULU

İsmail ÖZMEL
Murat SOYAK
Mehmet BAŞ

DANIŞMA KURULU(HAKEM HEYETİ)

Prof. Dr. Abdulkadir YUVALI (Ek. Öğretim Üyesi)
Prof. Dr. Ali Berat ALPTEKİN (Selçuk Üniversitesi)
Prof. Dr. Esmâ ŞİMŞEK (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Nevzat ÖZKAN (Erciyes Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet BURAN (Fırat Üniversitesi)
Prof. Dr. Pervin ÇAPAN (Muğla Üniversitesi)

YAZIŞMA VE YÖNETİM YERİ

Yeni Çarşı İş Merkezi B Blok Nu. 1/5 NİĞDE
Telefon: 0.388 213 12 50 Belgegeçer: 0.388 233 35 45

ABONE ÜCRETİ

Sayısı: 4 TL
Yıllık Abone Bedeli: 30 TL
Resmî Abone Bedeli: 60 TL
Yurtdışı Abone Bedeli: 30 Avro
Posta Çeki: 5145515 (İsmail ÖZMEL)

GRAFİK & TASARIM

Hüseyin BİLEN

Kapak Resmi

Ahmet YAKUBOĞLU

BASIM YERİ

KARAN OFSET

İlhanlı Mah. Aydınlık Cad. 95/A • NİĞDE
Tel: 0.388 233 66 22 • Belgegeçer: 0.388 233 88 11

Dergiye gönderilen yazı ve şiirler basılsın basılmıyın geri verilmez. Yayınlanması istenen yazıların el-mek adresimize gönderilmesi gerekmektedir. Dergimizde yayımlanan yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Yazı ve şiirlere ücret ödenmez. Yayın kurulu gerekli gördüğünde yazılarda değişiklik yapabilir.

İÇİNDEKİLER

- 3 İSMAİL ÖZMEL'İN "AH BU TÜRKÜLER"
ŞİİRİNİ TAHLİL
Prof. Dr. Nurullah ÇETİN
- 10 Karamanoğlu Mehmet Bey'in
Fermanını Nasıl Anlamalıyız?
İsmail ÖZMEL
- 13 Kenan Hulusi Koray ve
Osmanoflar Romanı Üzerine
Prof. Dr. Ali İhsan KOLCU
- 17 ÖYKÜ: VATAN
Vagif Sultanlı
- 20 Ölümünün 43.yılında
Âşık Veysel Anılıyor
Abdulkadir GÜLER
- 24 Gazuçuran Tepesi
İsmail ÖZMEL
- 25 Cinaslı Haikular
Bekir OĞUZBAŞARAN
- 26 Babalara Dair Şurdan Burdan
R. Mithat YILMAZ
- 29 Yaşarken Ölenler Cemiyeti
Mehmet BAŞ
- 30 Mercanların Kızı
Harun KAYA
- 31 Mavi Duru Masum
Cemal KARSAVRAN
- 32 Mutluluk
Rasim DEMİRTAŞ
- 33 Ayrılık Türküsü
Mehmet NACAR
- 34 Berceste Mısralar
M. Nihat MALKOÇ
- 35 Mevsim BAHAR
Tuğba ÖZENÇ
- 36 Toprağım
Celil ÖZEN
- 37 Anneler ve Çocuklar
Murat SOYAK
- 38 Niğde Bağ Mescitleri
Mustafa ERYAMAN
- 41 Bir Modern Zaman Masalcısı:
Feridun Düzağaç
Serpil KAYA
- 43 Prof. Dr. Ertuğrul YAMAN
İlesam'da Konferans Verdi
"Türkçe Bilinci"

Sevgili Akpunar Okuyucuları,

Abdülkadir Meragi ile Tanburi Cemil Bey'in sihirli mızraplarıyla Halil İncalcık ve Kazım Mirşan'ın eserlerini beraberce kucaklamadıkça, sunmaya çalıştığımız edebiyat, sanat ve tarih sofrası daima eksik kalacaktır. Bu sanat ve tarih devleri dünyamızı sessiz sedasız terk ediyorlar, biz de arkalarından keşke yaşarken kapak konusu yapsaydık, en iyi duygularımızı ve yaptıkları işlerin büyüklüğünü anlatsaydık diye hayıflanıyoruz.

Bu yıl kültür sanat ve bilim dünyamızdan o kadar yıldız kaydı ki, belki bir vefalı ekip yılın kayıpları diye her yıl bir önceki yılın kayıplarını eserleri, anıları ve dostluklarıyla bırakıp gittiklerini bir cilt içinde toplamayı bir görev bilerek kaleme sarılsalar diyorum. Rahmet ve saygı dileklerimizle...

Prof. Dr. Nurullah Çetin, İsmail Özmel'in "Ah Bu Türküler" adlı şiirini yorumlayarak fevkalade güzel bir tahlil örneği vermiş, ellerine sağlık hocam. Karamanoğlu Mehmet Bey Fermanı'nı nasıl anlamalıyız sorusuna İsmail Özmel cevap vermeye çalışıyor, Prof. Dr. Ali İhsan Kolcu Kenan Hulusi Koray ve Osmanoflar Romanı Üzerine vukufu bir yazı yazdı, gelecek sayılarda da başka romancı ve romanların tahlilini sunmaya devam edeceğiz.

Bakü'den Vagif Sultanlı'nın Vatan adlı hikayesini, Abdülkadir Güler'in Ölümünün 43. Yılında Aşık Veysel Anılıyor başlıklı yazısını, R. Mithat Yılmaz'ın Babalara Dair Şurdan Burdan başlıklı, Murat Soyak'ın Anneler ve Çocuklar, Mustafa Eryaman'ın Niğde Bağ Mescitleri adlı, Serpil Kaya'nın Bir Modern Zaman Masalcısı "Feridun Düzağaç" başlıklı yazıları ile Prof. Dr. Ertuğrul Yaman'ın İLESAM genel merkezinde verdiği "Türkçe Bilinci" konulu konferans özetini beğenerek okuyacağınızı umuyorum.

Ayrıca Bekir Oğuzbaşaran, İsmail Özmel, Mehmet Baş, Harun Kaya, Cemal Karsavran, Rasim Demirtaş, Mehmet Nacar, M. Nihat Malkoç, Tuğba Özenç, Celil Özen'in şiirlerini sunuyoruz. Hepsini ilgiyle okuyacağınızı tahmin ediyorum.

Yeni kaybettiğimiz büyük tarihçiler Halil İNALCIK ve Kazım MİRŞAN hakkında yazılarınızı beklediğimizi de belirtmek istiyorum.

Abone bedellerini posta çek hesabımıza ödemeyi ihmal eden okuyucularımıza hatırlatarak, hoşça kalın sağlıcakla kalın diyorum.

İyi okumalar, sağlıcakla kalın...
İSMAİL ÖZMEL

Şiir Tahlili:

İSMAİL ÖZMEL'İN "AH BU TÜRKÜLER" ŞİİRİNİ TAHLİL

Prof. Dr. Nurullah ÇETİN
(nctin64@hotmail.com)

Bu kaval, bu sipsi
Bu çağlayan ses
Bu coşturan türkü
Bu güzeller güzeli rüzgâr.

Es bağıma, salla mendili
Gel dalga dalga
Sallansın ellerde mendil
Kırılısın beller, açılısın yollar.

Her mısrada ıpılıpıl bakışlar
Her nağmede coşsun alkışlar.
Zeybek gibi gerilsin yaylar
Yürekler gibi gümbürdesin
Davullar ovalarda, yaylalarda
Nasıl pervasız eserse yel
Öyle uğuldasın doruklarda.

Yüceltir sevgileri, hicranları
Uçurur bir uçtan bir uca
Bizim türküler
Gurbet türküleri
Vuslat türküleri.

Bu iklime can veren havalar
Bir ruh olur siner gönüllere.
Kaç asır, kaç nesil
Bir bengisu, bir iksir gibi
Bir dost elinden bir dost gönlüne
Ulaşır anlatır hikâyemizi.
Sevda türküleri
Vuslat türküleri
Canım türküler.

2001

(İsmail Özmel, Bütün Şiirler,
Salkımsöğüt Yayınları, Ankara 2006)

Konu: Millî kültür. air, millî kültürümüzün simge de eri olan türkülerimizi konu olarak bunlardan hareketle, bunların verdi i duygulanımlardan hareketle Türk millî kültürünün önemine ve de erine vurgu yapıyor.

zlek: Bir millet, kendi üretti i özgün ve özgür, yerli ve millî kültür de erleriyle ayakta kalabilir, millet olabilir ve gelece e emniyetle yürüyebilir.

Dü ünce: air smail Özmel, bu iirinde hemen hemen bütün dü ünce unsurlarını harmanlayarak iç içe bir bütünlük içinde sergilemeyi ba armı . Metne baktı ımızda do acıl (pastoral) dü ünçeyi görebiliyoruz. Tabiî de erlerin sunî de erlere önceli ini yansıtıyor. Hikemî bir yakla ımla, bilgece yorumlar ortaya koyuyor. Eski zamanı, yeni zamanları, gelene i, modern olanı, millî kültürü, yabancı kültür emperyalizmini kar ıla tırmalı bir ba lam içinde harmanlayarak okuyucularına Türk milletine yol ve yön göstermede, millî kültür de erlerinin önemini belirtmede bilgece bir yakla ım ortaya koyuyor. Dolayısıyla metin, aynı zamanda hikemî bir iir. Di er yandan air, türkülerimizde kendi varlı ını, benli ini eritircesine onların co kusuna kapılıyor, kendi varlı ını türkülerimizin millî havasında eritiyor, onlarla tam bir bütünlük me içine giriyor. Yani airi bu iirinde tam bir millî kültür misti i olarak görebiliyoruz. Bunun yanında Türk- slam ideolojisi do rultusunda çok net bir tavır da ortaya koyuyor.

Olay: iir, olay unsuruna dayalı bir manzum hikâye de il. Yani iirin yüzey yapısında ba ı sonu belli bir olay yok. Derin yapıda ise geleneksel Türk milletinin, köylüsünün dü ün, bayram gibi topluca ortaya koydu u de i ik e lence hayatlarına, kültür hayatlarına göndermeler var.

Varlık: “Kaval, sipsi, rüzgâr, mendil, bel, yol, zeybek, yay, davul, ova, yayla, doruk” gibi somut nesnelere, ya tabii varlıklar ya da Türk millî kültürünü yansıtan nesnelere. air, bunlara kendi gerçek anlamlarından çok Türk millî kültürünü, havasını, ruhunu yansıtacak ekilde anlam yüklüyor. Dolayısıyla varlıklara sezgici/idealist açıdan yakla ıyor.

Duygu: iirde geçmiş e özlem duygusunun yanında gelece e dair ümit duygusu da kuvvetle hissedilmektedir. Zaman zaman bu duygu, heyecan boyutuna da yakla maktadır. Ayrıca toplumsal ya antımızın millî co kusunu air, çok ho , çok yumu ak bir hava içinde vermektedir.

Simge ve mgeler:

*Kaval ve sipsi simgeleri: Kaval, genellikle kamı tan yapılan, daha çok çobanların çaldı ı yumu ak sesli, üfleli bir çalgıdır. Sipsi ise a aç dallarından yapılan bir düdüktür. Bu her iki müzik aleti, tabiata ba lı Anadolu Türk köylüsünün dü ünçesi, duygu ve heyecanlarını terennüm araçlarıdır. Pastoral bir Türk köylüsü duyarlı ının simgesidir. Bu, salt tabiata ba lı bir ya antıyı ifade etmez; aynı zamanda yüzyıllara dayanan bir Türk köylü ya ama biçimini, dünya görüşünü, hayat algısını, varlık anlayı ını, gelene ini de ifade eder.

*Kaval ve sipsinin ça layan ses, co turan türkü olması: air, burada kaval ve sipsi simgelerine iki temel de er yüklemektedir: Tabiî orkestrasyon ve toplumsal millî

i lev. Türk köylüsü, yüzyıllar boyunca da da bayırda, hayvan güderken ya da ba ka vesilelerle kaval, sipsi gibi aletleri çalarak çok güzel müzik, ses, ahenk üretmi tir. Bu aletlerle çıkarılan ahenkli sesler, bir yönüyle tabiatın ilahî orkestrasyonuna e lik eden, yani tabiatla potansiyel olarak gizlenmi bulunan güzel ses ve ahenk dedi imiz olguyu ortaya çıkararak somutla turan, bir ifadeye kavu turan müzik faaliyetidir. Tabiatla ku ların, böceklerin, rüzgarın, im e in, derelerin, ırmakların ve ba ka unsurların çıkardı ı bir ilahi musiki güzelli i vardır. Onları dinlerken çok saf ve do al bir ses güzelli i hissederiz. te Türk köylüsü, tabiatın bu olanca saf tabiat müzi ini hassas kula ıyla hissetmi , o tabii ahengin estetik de erine vakıf olmu ve buna paralel bir müzik üretmi tir. Böylece kavalıyla, sipsisiyle, derelerin, ırmakların, ku ların ırlıtısına, ça ılıtısına, akımasına paralel, onlarla yani tabiatla uyum içinde ça layan bir ahenk üretmi tir. Bu da Türk köylüsünün müzik üretme kabiliyetini, estetik de er üretebilme yetene ini ortaya koymaktadır.

kinci olarak Türk köylüsü, kaval ve sipsisiyle co turan türküler üretebilme zenginli ine sahiptir. air burada kaval ve sipsiye toplumsal anlamda millî bir i lev yüklüyor. Türkü, Türk'e özgü hece ölçüsüyle ve halk ezgileriyle bestelenen manzumelerdir. Türk milleti, yüzyıllar boyunca hem bireysel hem de toplumsal anlamdaki acılarını, sevinçlerini, özlemlerini, hayallerini, beklentilerini, felsefesini, duygu ve dü üncelerini türkü söyleyerek ifadeye kavu turmu tur. Türk milleti, kaval ve sipsi gibi aletlerin e li inde millî ruhumuza tercüman olan, kahramanlığımızı, e lencelerimizi, sevinçlerimizi, zaferlerimizi ifade eden ve bizi co turan türküler söylemi tir. ster üzüntüde ister sevinçte; bizi, biz Türkleri aynı duyarlıkta bulu turan; böylelikle bizi uyumlu, bilinçli bir millet yapan, millet olarak aramızda manevi bir ileti im sa layan kültürel de erlerimiz arasında türkülerin yeri büyüktür. Türküler, bizim millet olma heyecanımızı yansıtır. Türküler bizi ortak bir duyarlıkta co turur. Türküler, bizi dayanı macı, yardımla macı, ortakla a harekete sevkedici, bize millî ruh a ılayıcı, bize ortak tarih uuru ve ortak gelecek tasavvuru verici temel bir kültürel kaynaktır.

air smail Özmel, türkülerimizin bu soyut içeri ini, anlamsız kalabalıkları anlamlı millete dönü türücü i levini çok iyi fark eden, idrak eden ve en önemlisi hisseden bir air duyarlı ına sahiptir. Biz milletçe sevda türküleri, zafer türküleri, hüzn türküleri söyleye söyleye bilinçli bir Türk millet yapısına kavu tuk.

*Bu güzeller güzeli rüzgâr: Buradaki “rüzgâr” bir simgedir ve iki temel de eri kar ılar: Hem tabiî anlamda esen yeldir. Bu elbette güzeldir. Özellikle bahar mevsiminde sabah vakti tatlı tatlı esen hafif yumu ak rüzgârın güzelli ine doyum olmaz. Hem de kavalın ve sipsinin temsilcili inde Türk milletinin estirdi i musiki, sanat, kültür rüzgârının ho lu u, güzelli i bizi kendimizden geçirir. Biz kendi rüzgârımızın, millî havamızın, kendi vatanımızda özgürce estirdi imiz bize özgü

ya ama biçiminin, bize has kültür ve medeniyet rüzgârımızın güzelli i ile mutlu oluruz.

Bu mısradaki tabiatın esen rüzgârları, Türk vatanında Türk'ün estirdi i özgün kültür ve medeniyet rüzgârı özde le erek ahenkli bir uyum meydana getiriyor. air, rüzgâr kelimesini çok güzel, etkili ve yumu ak bir tevriyeli anlam ba ntısı içinde kullanabilme ba arısını ortaya koymu tur. Hem tabîi hem de millî rüzgârımızın güzelli ini bize derinden hissettiriyor.

*"Es ba rıma, salla mendili / Gel dalga dalga": Burada güncele dair bir talep var. Güzeller güzeli tabiat rüzgârının ve millî havanın bugünkü Türk milletinin ba rına esmesi talebi. air, bu talebinde son derece haklıdır. Zira zamanla geli en teknoloji, endüstri, fabrikala ma, kimyevîle me sonucu tabiattaki hava, oksijen bozulmu tur. Hava kirlenmi tir. Aynı zamanda eski asil, güzel, köklü Türk millî kültür havası da bozulmu ve kirlenmi tir. Eskisi gibi hem temiz hava soluyamıyoruz hem de bize özgü Türk millî kültürü ruhunu ve havasını soluyamıyoruz. Batılıla ma, ecenebile me, yabancıla ma, yozla ma ve yavanla ma ile Türk millî havası zehirlenmi tir.

air Özmel, "es ba rıma" derken eski zamanlara ait her iki temiz havanın özlemine çekmekte, yeniden bugünkü nesillerimize tabîi ve kültürel temiz havanın teneffüs ettirilmesinin gere ini ortaya koymaktadır. air smail Özmel gibi uurlu, bilgili ve bilinçli Türk milliyetçilerinin üstün gayretleriyle in allah temiz havalarımız, saf rüzgârlarımız milletimizin ba rına dalga dalga estirilecektir.

*"Sallansın ellerde mendil / Kırılınsın beller, açılınsın yollar.": Geleneksel Türk folklorü, halaylarıyla, türkülerıyla, e lenceleriyle, dü ünleriyle, dernekleriyle, barlarıyla, bayramlarıyla millî toplumsal Türk dayanı masının, kayna masının, birlikte uyum içinde güzellikler ortaya koymanın en güzel görünü lerini sergilemi lerdir. Ama zamanla modernizmin zehirli etkileriyle eski zamanlara ait Türk millî kültürü ve ya ama biçimi maalesef zayıflamı tur. Modernizm, bizim millî yapımızı çözmeye, bizi bireyselle tirmeye, bencille tirmeye zorlamı tur.

air smail Özmel, bu olumsuz gidi atın farkına vararak yeniden eski güzel günlere dönmemiz gerekti ini, ellerimizde mendillerimizi sallayarak, beller kırarak, halaylar çekerek, dayanı macı bir millet olmamız, kendi kültürel havamızı ya amamız gerekti ini belirtiyor. Ayrıca millî birlik yapımızın millî kültür de erlerine ba lı kalarak yeniden tahkim edilmesi gerekti ini özlemle vurguluyor. Böyle olursa bizim için yollar açılabilir. Yani biz Türk kalarak, kendi yerli, millî ve dinî de erlerimize ba lı kalarak yolumuza devam edebiliriz. airin "açılınsın yollar" talebi, Türk milletinin gelece e yönelik yolunun açılması talebidir. Bu da Avrupa Birli ine girerek, Amerika'nın paspası olarak, gavurla arak, gavurun süflî de erlerini, ya ama biçimini, e lence biçimini, sanatını, edebiyatını, kültürünü maymunca taklit edecek ey de ildir. Biz kendi kültürel de erlerimize ba lı kalarak yani sırt sırta, yan yana dayanı macı bir ruh içinde mendil sallayarak, uyum içinde bel kırarak yolumuzu açabiliriz. Yeniden kendi

yolumuzu kendimiz bulmalıyız. Zira emperyalizmin siyasi, ekonomik, kültürel, sanatsal, bilimsel her anlamdaki bütün tuzaklarına dü erek yolumuzu kaybettik.

Her mısırada ıpılıpıl bakı lar: Buradaki “ıpılıpıl”: Pırıl pırıl demektir. air, bizim öz türkülerimizde, iirlerimizde gelece e, hayata, dünyaya capcanlı, dipdiri, heyecan dolu, a k ve evk yüklü, pırıl pırıl, apaydınlık bakı lar görüyor. Biz, tarih boyunca ümitsizli in, karamsarlı ın, yenilmi li in, yıkımlı lı ın de il; en kötü artlar altında bile ümidin, evkin, heyecanın iirlerini söyledik. Onun için biz ufukları kollayan bir milletiz. Türk milleti, güzellikleri, heyecanı, dirili i üreten bir millettir.

airin bu mısraı aslında aynı zamanda tepkisel bir duru u da i aretliyor. Eskiden biz ufku geni , hayat dolu, zevkli, evkli bir millettik. Fakat modern zamanlarda modernizmin zehirli havasında evkimizi, zevkimizi, heyecanımızı, co kumuzu kaybetmeye ba ladık. Bu karanlık ortamdan hızla kurtulup Türk millî kültürünün kaynaklarıyla yeniden beslenerek diri bir Türk millet yapısını yeniden in a etmeliyiz.

*“Her na mede co sun alkı lar.”: Türk millî musikisinin her na mesine milyonlarca ellerin alkı tutması demek, aynı duyguyla, aynı heyecanla, aynı evkle uyum içinde hareket etmek demektir. Türk millî birli inin duygusal anlamda gerçekleşmesi demektir. Ortak millî bir duyarlı ın gerçekleşmesi demektir. air “alkı lar co sun” derken yine bir talebini dillendiriyor. Zira bugün Türk milleti, millî birli inde a ınmalar ortaya çıkan ve gittikçe millet olmaktan kalabalık olmaya do ru evrilen bir süreç ya ıyor. Yeniden hedef birli i, duygu birli i, dü ünçe birli i, ruh birli i, kültür birli i içine girmemiz kaçınılmaz bir zorunluluk hâline gelmi tir.

*“Zeybek gibi gerilsin yaylar”: Zeybek, Ege yöresine özgü bir müzik ve oyun türüdür. Batı Anadolu efesine de zeybek derler. Burada zeybek, geleneksel Türk millî müzi ini ve folklorünü temsil etmektedir. Bugünkü batılı anlamda yoz bir e lence ve oyun kültürüne tepki olarak air, kendi geleneksel kültür birikimimize bir kaynak olarak, bir ruh olarak dönmemiz gereklili ini bu ekilde ifade ediyor.

*“Yürekler gibi gümbürdesin / Davullar ovalarda, yaylalarda”: Davul da yine Türk milletinin kendi müzik aletlerinden biridir. O da dü ünde, bayramda, seyranda bizim öz duygu, dü ünçe ve heyecanlarımızı, beklenti ve hayallerimizi yansıtan bir müzik aletidir. Ovalarımızda, yaylalarımızda yani bir bütün olarak vatanımızda davul gümbürtüsü ile yürek gümbürtüsünü özde le tirme talebi aslında Türk’ün kendi iç zenginliklerinin, duygusal derinli inin, yi itlik ruhunun, ufku geni hedeflerinin mutlaka do al yollardan ifadeye kavu ması ve somutla ması talebidir.

*“Nasıl pervasız eserse yel / Öyle u uldasın doruklarda.”: Burada bana göre çok önemli ve özgün bir imge var. Yel yani rüzgâr, doruklarda, zirvelerde nasıl korkusuz bir ekilde esmekteyse aynen onun gibi Türk millî ruhu da doruklarda u uldamalıdır. Bu

durumu günümüze tercüme edersek öyle bir manzara ile karşılaşırız. Bugün Türk ruhu, Türk heyecanı, Türk hedefi, Türk programı, Türk devlet ve millet politikası maalesef doruklarda, zirvelerde de il, yerlerde sürünmektedir. Biz kendimize özgü duygu, düşünce, plan ve programlarımızı, politikalarımızı korkusuzca estirememekteyiz. Eski zamanlara ait özgüveni tam, büyük düşünen, korkusuzca planlarını gerçekleştiren fütühatçı Türk ruhu gerilerde kalmıştır. Bugün bizim rüzgârımız zirvelerde de il, a da larda bir yerlerde korka korka esmektedir. Amerika'ya, Avrupa Birliği'ne, buna bağlı hâle getirilmemiş olmamız, bizim için bir zillet hâlidir. Büyük Türk ruhuna ve ufkuna hiç yakımayan bir zillettir bu. Biz tarih boyunca Allah'tan başka kimseden korkmadık. Kendi rüzgârımızı doruklarda özgürce, korkusuzca estirdik. Cihan hâkimiyetini kurduk, devlet-i ebed-müddet olduk, nizam-ı âlemi sağlamaya memur idik ve yaptık. İmdi bu tarihsel misyonumuza taban tabana zıt bir zillet içindeyiz. Bu durumdan hızla kurtulmamız lazım. Smail Özmel'in air hassasiyeti son derece sağlıklı ve duyarlı.

*Yüceltir sevgileri, hicranları / Uçurur bir uçtan bir uca / Bizim türküler / Gurbet türküleri / Vuslat türküleri.: Bizim türkülerimiz, yani Türk'ün özgün ve özgür ruhundan fırlayan engin, zengin, derin, büyük duygular demeti olan türkülerimiz, sevgileri, ayrılıkları dünyanın bir ucundan öbür ucuna uçuracak kadar büyüktür. Ufku geni milletin çocukları, cihan hâkimiyetini hedeflemi milletin evlatları destansı bir hayat yaşamışlardır. Ayrılıkları da büyüktü ayrılıkları da. Hem be erif ayrılıkları büyüktü, hem ilahî ayrılıkları. Hem dünyevî sevgilerine olan sevgileri hem Allah'larına olan sevgileri büyüktü. Hem be erif sevgililerinden ayrılıklarını hem de Allah'larından bu geçici dünya sürecindeki ayrılıklarını en derinden hissettiler. Büyük Türk milleti, kıtadan kıtaya, ülkeden ülkeye gurbete çıktı, uzun zamanlardan sonra ailesine, eline dostuna, yavuklusuna kavuttu. Hem gurbeti hem vuslatı yani kavutmayı derinden derine hissetti ve en hisli, en içten türkülerle ifadeye, sese, müziğe yansıttı. Biz Müslüman Türk milleti, tarih boyunca gurbeti ve vuslatı hem dünyevî hem de ilahî bağlamda yaşamışlardır. Ruhlar âleminde birlikte oldu umuz ve çok sevdi imiz Allah'ımızdan dünyaya gönderilerek bu dünya gurbetine atıldık. Hem bu dünya gurbetinde olmanın yetimâne hüznünü terennüm ettik hem de ahirette tekrar Allah'a kavutma, vuslata erme ümidini terennüm ettik.

*"Bu iklime can veren havalar / Bir ruh olur siner gönüllere / Kaç asır, kaç nesil / Bir bengisu, bir iksir gibi / Bir dost elinden bir dost gönlüne / Ula ır anlatır hikâyemizi. / Sevda türküleri / Vuslat türküleri / Canım türküler.": Bu iklim, vatanımızdır, Türk-İslam vatanıdır. Bu toprakta, bu vatana ruh veren, can veren, hayat veren, neye veren havalar, bizim türkülerimizdir, bizim kültürümüzdür, sanatımızdır, duygu ve düşüncelerimizdir, yaşam biçimimizdir. Bu Türk millî ruhu ve kültürü yüzyıllar

boyunca Türk milletinin fertleri arasında manevi bir irtibat kurmu , gönülden gönüle, kalpten kalbe sirayet etmiştir. Bizi atalarımızla bağlayan bağ, türkülerimizin temsilcisi içindeki millî kültür ve edebiyatımızdır. Bizi sonraki nesillere bağlayacak olan da yine bu ruh ve kültür olacaktır. O hâlde biz tarihe direnen ve her zaman var kalacak olan bir millet olmak istiyorsak temel millî kültür kodlarımızdan sıyrılmayız. Bugün milletimizin en güncel sorunu, yeni nesillere Türk millî ruhunu veremeyi imizdir. Bu yüzden hızla kozmopolitleşiyoruz, bu yüzden hızla yozlaşıyoruz, bu yüzden Batının çöplüğüne hâline geliyoruz, bu yüzden emperyalist Batının oyuncağı, paspası hâline geliyoruz. Bu yüzden sürüm sürüm sürünüyoruz. Yeniden ayağa kalkıyoruz, yeniden dirilişimiz, özümüze dönmekle mümkün olacaktır. Türkler, Türklüklerini unutmuşlardır, ya ama imkân kendilerini hatırlamalarına bağlıdır.

“Bengisu”, ölümsüz su, ölümsüzlük suyudur, âb-ı hayattır. “ksir” de hayatı ölümsüzleştiren, madenleri altına çeviren, ola anüstü etkileri olan sıvıdır. Bu simgelerin karıştığı da millî kültür deşerleridir. Türklerimiz, millî kültürümüzün simgesidir. Bunlar, Türk milletini sonsuza kadar bağatacak olan, ölümsüzleştirecek olan temel kaynaklarımızdır. Kendi yerli ve millî kültürel deşerlerimizden, millî kaynaklarımızdan beslenmezsek ölmeye, daşılmaya, perian olmaya mahkûmuz. Onun için in sırrına varan emperyalistler, bizi millî deşerlerimizden, Türklüğümüzden, Müslümanlığımızdan uzaklaştıran plan ve projeleriyle meşgul. Her türlü dayatmayla hayat damarlarımız, ölümsüzlük sularımız olan millî kültür kaynaklarımızı kurutuyorlar. Küreselcilik, enternasyonalizm, hümanizm bilmem ne gibi kılıflar altında Türk'e Türk değışmanlılığı yapılarak Türk, Türklüğünden uzaklaştırılıyor, kendine kendisi unutturuluyor ki kolayca yem olabilsin, kolayca sömürülebilir konuma gelsin.

Bu durumda air mail Özmel'in uyarıları, hassasiyetleri doşultusunda kendimize gelmemiz, yeniden millî doşuluş hamlesi ortaya koymamız lazım.

Metinlerarası İlişkiler: air, bir kültür iirini olmaktan çok; sezgi ve izlenim iiridir. O yüzden air, bağka metinlerle doşrudan bir ilişki kurmamız tır.

Nazım ekli: air, gerek mısraların kümelenişini gerek kafiye sistemi bakımından serbesttir. Modern Türk iirinde yaygın olarak kullanılan serbest nazım eklinin en bağarlıklı metinlerinden biridir bu. Zira mısra düzenlemesinde bir aksaklık görülmüyor. Her mısra, olması gerektiğiki kadar söz unsuruna yer vererek ahenk ve uyum aksamasına yol açmıyor. Son derece doşal bir akışı var. Okurken yormuyor.

Dil ve Üslup: air, Türkçeyi olancağyalınlığı, çarpıcılığı, akıcılığı, derinliğini, güzelliğini, kıvraklığını içinde doşal yapısını bozmadan kullanarak bir Türkçe aheseri üretmiştir. iirde dil sapmaları görmüyoruz. Anlaşıyor ki air, anadilinin bilincinde ve Türkçemizi en güzel kıvamında kullanma konusunda hassas ve titiz bir tutum içinde.

Üslup olarak da lirizmi ve yalınlığı etkili birimde hissediyoruz. Ayrıca tasvîfi üslup da zaman zaman görülebiliyor.

Ahenk: air, iirini ahenkli kılabilmek için vezin ve kafiye yerine iç ahenk üretmeye çalışmıştır. Ayrıca kelime tekrarları da belli bir ahenk oluştururmuş gibi levsel.

Karamanoğlu Mehmet Bey'in Fermanını Nasıl Anlamalıyız?

İsmail ÖZMEL

13 Mayıs 1277 tarihinde Karamano lu Mehmet Bey tarafından yayınlanan “Bugünden sonra divanda, dergâhta, çargâhta, mecliste ve meydanda Türkçe 'den ba ka dil kullanılmayacaktır” fermanı ne derece gerçekçi bir biçimde izah edilmi ve ne derece gerçekçi bir biçimde anla ılımtır.

Bazı yazarlar Karamano lu Mehmet Bey'i cehaletle suçlamı tır. Arapça ve farsça bilmedi i için neler olup bitti ini anlayamıyor ve buna tepki olarak herkes Türkçe konu sun ve birbirimizin ne dedi ini anlayalım demek istemi tir, bazıları bu uurlu bir söyleyi , bilinçli bir ikaz de ildir, Mehmet Bey'in bu i in öneminin bilincinde olmadı nı ileri sürerek böyle ifadelerle yapılan i in büyüklü ü sanki gözlerden saklanmak isteniyor gibi bir intiba yaratılmı tır. in esasının böyle oldu una dair yazılı bir belge veya yazılı bir hece ta ı mevcut de ildir. Öyle ya Türkçe'den ba ka dil bilmezdi ve fermanı da okur yazar birisine yazdırmı tır gibi ifadeler ihtiva eden bir hece ta ı kabrinin ba ına dikilmi olabilirdi. Mizah bir yana, Karamano lu Mehmet Bey'in tahsilsiz ve cahil bir kimse oldu una dair muteber bir belgeniz mi var da böyle söylüyorsunuz? Sorusu sorulamaz mı? Bu veciz anlatım cahil bir kimsenin kaleminden çıktı ı izlenimini mi veriyor? Çok basit, yüksek tahsil yapmı yüz ki iye konu verilerek bunu veciz bir ifade ile anlatınız deyin, bakalım bu ifade seviyesini tutturacak kaç ki i çıkacaktır. Tenkit etmek, yerden yere vurmak kolaydır ama yaz denildi inde kalemlerin önemli bir kısmı susar.

Mekân bildiren u kelimelerin dizili ine bakınız: “divanda, dergâhta, çargâhta, mecliste ve meydanda”

Divan: Yüksek düzeydeki devlet adamlarının kurdu u büyük meclis.(TDK Türkçe Sözlük)

Dergâh: Tekke (TDK Türkçe Sözlük)

Çargâh: Mevlevi dervi lerinin semâ etti i yer (Misalli Türkçe sözlük)

Meclis: Bir konuyu konu mak veya görü mek için yapılan toplantı.(TDK Türkçe Sözlük)

Meydan: Alan, saha. (TDK Türkçe Sözlük)..... da Türkçe'den ba ka dil kullanılmayacaktır.

Daha çok devlet i lerinin görüldü ü ve belli bir konu ile ilgili olarak bir araya gelinen

yerlerde Türkçe'den başka dil kullanılmayacaktır. Demek ki, evlerde, iş yerlerinde herkes Türkçe konu uyardı ama devlet işleri öyle de ildi. Fermanla devlet işlerinin tamamı muhakkak Türkçe yürütülmesi gerekir diyerek fevkalade önemli bir meseleyi gündeme getirmi ve uyulması zorunlu bir fermanla durumu yöneticilere ula tırarak, tabii ki çok önemli bir işi başarmıştır.

Fermanda bugün kamusal alan dediğimiz yerler tarif edilmiştir. Çünkü resmi yazı malar Türkçe yapılmıyordu. Yönetimlerin bu aymazlığı ancak böyle bir fermanla hizaya getirilebilirdi. Bunu da Karamanolu Mehmet Bey fermanıyla yapmıştır. Kelimeleri dikkatle seçmiş ve özel hayatı ilgilendiren evleri ve iş yerlerini bu yasaktan uzak tutmuştur. Hem seçilen kelimeler ve hem de veciz anlatım bu fermanın cahil ve bilinçsiz bir kimse tarafından yazılmasının mümkün olmadığını ortaya koymaktadır.

Yanlı anlamaları önlemek için Karamanolu Mehmet Bey'in 13 Mayıs 1277 tarihli fermanına bir daha dikkatle bakmalıyız.

İmdi Türkiye'de eğitimcinin yabancı dille yapılmasına karşı çıkanlar yabancı dil bilmeyenler mi? Oktay Sinanoğlu da mı Türkçeden başka dil bilmiyordu? Yazdığı eserlerde eğitimcinin dilinin Türkçe olmasını; eğitimimiz ve kültürümüz için gerekli olduğunu savunmuş ve bunun bilimsel bir zaruret olduğunu etraflıca açıklamıştır. Bu örnekten hareketle Karamanolu Mehmet Bey'in devlet işlerinde ve her yerde, Türkçe konu ulacaktır. Fermanındaki bakarak; onun Türkçe'den başka bir dil bilmediğini sonucuna varmak, mümkün mü? Yoksa Türkçe'den başka dil bilmediğine dair muteber bir belgeye mi ulaıldı? Tabii ki bütün bu varsayımlar o zamanki tarih ara tırmalarının yetersizliğini ortaya koyuyor ve Türkçe'nin 1300'de Üsküdar'da konu ulduğunu gerçeği demek ki o zaman daha bilinmiyordu.

Anadolu'da 1300'lerde genel anlama dili, hâkim dil Türkçe olmasaydı, bir Yunus Emre Türkçesinin nasıl hayat bulduğunu, o merhaleye nasıl ulaıldıığını, dildeki o rüzgârlanmanın nasıl ortaya çıktığını ve Türkçenin bu dâirsel yükselişini neyle izah edecektik? Anadolu'da anıtların, kümbetlerin, dikilitaşların ve kervansarayların yapıldığı tarihlerine bakınca, bu konuda bir yanlışlığa düştüğünü kabul etmek durumunda kaldığını söylemeliyim.

1222 Sultan Hanı yapıldığına göre, bu tahayyül ötesi yapıyı yapanlar hangi dili konu uyorlardı, sorusunu anlamlı bulduğumu söylemeliyim. Yazımı bu tarihi kayıtle bitireyim.

Karamanolu Mehmed Bey:

“Karamanolu Mehmed Bey Karamanulları'nın ikinci beyi Kerimüddin Karaman'ın oğludur. Doğum tarihi belli olmayıp ölümü 1280'dir. Mehmet Bey askerî ve

idarî yönden bilgili bir devlet adamı idi. Bilim adamlarını etrafına toplayıp onlara büyük önem vermi tir.[1]

XIII. yüzyıl ortalarında Selçuklular, devlet i lerinde Farsçayı kullanırlardı. Halk ise öz dilleri olan Türkçeyi kullanıyordu. Mehmet Bey millet olarak birlikte ya amanın ilk artı olan dil birli inin sa lanmasının gereklili ine inanıyordu. Bu birli i gerçekle tirmek için Toroslar üzerinde ya ayan bütün Türkmen boylarını çevresinde toplayarak bir ordu olu turdu.

indengerü hiç gimesne divanda, dergahda, bergahda ve dahi her yerde Türk dilinden özge söz söylemeye. (13 Mayıs 1277)

Üzerine gönderilen Selçuklu ve Mo ol kuvvetlerini büyük bir yenilgiye u ratarak Konya'ya girdi. Burada ya ayan Selçuklu Türkleri, Karamano ulları ile birlik oldular. Kısa zamanda Konya vilayeti ve bazı çevre iller Karamano ullarının hâkimiyeti altına girdi. Daha sonra Selçuklu Sultanı zzettin Keykavus'un o lu Gıyaseddin Siyavü 'u ba a geçiren Mehmet Bey'in kendisi de vezir oldu. İlk önceleri Mo ol baskısına ba arı ile kar ı koymasına birçok kere galip gelmesine ra men, daha sonraki çarpı maların birinde iki karde i ile beraber öldürülmü tür. darcili i sırasında Türkçeyi resmi dil olarak ilan eden fermanını vermi tir. Bu fermanla "Bugünden sonra divanda, dergâhta ve bargâhta, mecliste ve meydanda Türkçe'den ba ka dil kullanılmayacaktır." diyerek sadece siyasî ve askerî bir zafer de il aynı zamanda kültürel bir zafer kazanmı tir." (Vikipedi, özgür ansiklopedi)

Kaynakça

1 Faruk Sümer, "Karamano ulları", TDV Diyanet İslam Ansiklopedisi, Ankara 2001, c. XXIV, s. 454-460

Roman Tahlilleri: I

Kenan Hulusi Koray ve Osmanoflar Romanı Üzerine

Prof. Dr. Ali İhsan KOLCU

Kenan Hulusi Koray'ın yayımlanmış tek romanı Osmanoflardır. 1 Birincikânun (Ocak) 1938 ile 16 Nisan 1938 tarihleri arasında Kurun (Vakit) gazetesinde tefrika edilmiş tir.

Osmanoflar romanı Bulgaristan'da Karnabad (Karinabad) bölgesine ikiyüz yıldan beri yerleşmiş köklü bir ailenin son dönemlerini anlatır. Buna göre Balkan seferlerine katılmış Osman adlı Yeniçeri ailesi Karnabad'a gelerek çadırını kurmuş tur. Yeni bir ev yapmaya kadar da çadırını buradan sökmemiş tir. Nemçe seferinde gösterdiği yararlılıklar sonucu Karnabad'ın idaresi kendisine verilmiş tir. Böylece Yeniçeri ailesi Osman bu bölgenin egemenliğinde büyük rol oynar. Artık bölgenin idaresi Osmanoflardadır. İki yüz yıl boyunca bu ailenin gerek ekonomik gerekse siyasi nüfuzu Karnabad'ı bir Türk toprağı haline getirmiş tir. Fakat yirminci yüzyılın başına gelindiğinde durum değişmeye başlamış tir. 1904'ten itibaren yerli Kiliselerin tertibiyle komitacılık faaliyetleri hareketlenir. Artık Osmanofların nüfuzu sorgulanmaya başlanır. Osmanoflara yönelik ufak çapta terör hareketleri, sabotajlar ve komitacılık eylemleri kendini gösterir.

Osmanof ailesinin 1904 tarihli görünümü ise romanın bir başka yönünü içerir. Ailede Ahmet, Yusuf ve Halil adlı üç erkek kardeş vardır. En büyükleri Ahmet'tir. İlk karısından Selim adlı bir oğulu vardır. Ahmet Osmanof at yeti tiriciliğiyle uğraşır. Bölgenin en büyük harasına sahiptir. Ahmet Osmanof ilk hanımının ölümünden sonra Zehra Osmanof'la evlenmiş tir.

Ortanca kardeş Yusuf Osmanof'tur. Onun en bariz özelliği içine kapanıklığıdır. Kendisine ait bir atölyede Karnabad toprağından altın çıkarmaya çalışır. Yuvanna Mihailoviç adlı bir Bulgar kızıyla evlenmiş tir. Ondandır Gülsüm adlı bir kız vardır. Fakat bu kızın Türkçe adını değil Groenka yani Bulgarca adıyla tanırlar. Yuvanna Mihailoviç Halil Osmanof'un zorlamasıyla on dört yıl yaşadıktan sonra Osmanoflar evinden ayrılmak zorunda kalır.

Osmanofların en küçüğü Halil'dir. Osmanofların en küçüğü olmasına karşın en aktif olanıdır. Osmanof ailesinin yeniçerilik damarını sürdüren Halil'dir. İlk Osmanof'tan itibaren biriktirilmiş büyük bir silah deposu vardır. Osmanoflara karşı bütün tehlikeleri

o savu turur.

Osmanofların içinde Gro enka, Zehra Osmanof ve Ahmet Osmanof'un o lu Selim ve bir gizli Bulgar komitacı olan Petro Grigorof bu ailenin kadrosunu tamamlarlar.

Osmanoflar romanı son yüzyıla girilirken bir tımar ailesinin önlenemeyen çökü ünü dikkatlere sunar. Karnabad içten içe kaynamaktadır. Bulgarlar Osmanlının bakiyesi son Türk ailelerini kovmak, öldürmek, ortadan kaldırmak için sinsi bir planın içindedir. Ba ta Rus olmak üzere Bulgar kiliseleri din adamı ve ö retmen kisvesi altında Osmanofların içine sızmaya çalı maktadır. Bulgar halkını toparlayabilmek için kilise ve manastır gibi dini kurumları kullanmaya çalı maktadırlar. Bu amaçla Karnabad'da bir manastır açılmasına çalı ılır. Osmanoflar bu manastıra kontrollü izin verirler. Manastırı büyütmeye çalı an Velkof adlı papazı ortadan kaldırır.

Osmanoflar romanı Osmanlı devletinin çökü sebeplerini andıran bir kurguya sahiptir. Osmanofların üzerinden Osmanlı devletinin çökü ünü okumak da mümkündür. Fakat yazar do rudan do ruya böyle bir ba kurmaz.

Romanın vak'ası Osmanofların Bulgaristan'dan kovulması için gösterilen çabalar üzerinden yürür. Buna göre Grigorof Osmanofların içine sızma gizli bir komitacıdır. Amacına ula ması için evin kızı Gro enka'ya, Ahmet Osmanof'un e i Zehra Osmanof'a saygı ve sevgi gösterir. Özellikle Gro enka üzerinde büyük bir tesir bırakır. Gro enka babası ve amcalarından göremedi i sevgiyi, yakınlık ve efkati Grigorof'ta bulur. Aralarında baba-kız ili kisine benzer bir duygusal ba olu ur. Bu ba lamda Grigorof Osmanofların güvenini kazanma bir komitacıdır. Sadece Halil Osmanof bu Bulgar'a kar ı her zaman içinde bir üphe ta ır.

Osmanoflar bölgedeki güçlerin ve nüfuzlarını göstermek için bir panayır düzenlemeye karar verirler. Panayır günü gelip çatar. Bölgeden, civar ehirlerden birçok davetli, misafir ve devlet görevlisi gelir. Komitacılar Osmanofların gücünü ve itibarını kırmak için panayıru basarlar. Anar i çıkarırlar. Panayır da ılır. Osmanoflar bu baskından etkilenirler. Artık nüfuzları tartı lmaya ba lar. Bu olayın ardından aynı çapulcu taifesi iki yüz ki iyle bu kez Osmanofların evlerine saldırır. Osmanoflar bu saldırıyı savu turur. Aynı anda Ahmet Osmanof'un at yeti tirdi i harayı yakarlar. Ardından Aydos tren yolu havaya uçurulur. Amaç Osmanofları yalnızla tırmaktır. Bütün bunlar olurken Grigorof ortada yoktur. Neden sonra bu i in arkasında Grigorof'un oldu u anla ılır. Halil Osmanof hazırlı mını yapar. Amacı Grigorof'u ortadan kaldırmak ve Osmanofların sarsılan itibarını geri getirmektir.

Osmanof romanı aynı zaman ayrıntılı psikolojik tahlillerin yapıldı ı eserlerden biridir. Buna göre Ahmet, Yusuf, Halil, Gro enka, Zehra Osmanof ve Yuvanna Mihailoviç anlatıcı tarafından ruh tahlillerine tabi tutulur. Osmanofların arasında birlik

ve beraberlik yoktur. Hemen hepsi farklı karaktere sahiptir. Sadece toplu menfaatleri söz konusu oldu unda birlikte hareket ederler. Ailenin büyü ü Ahmet olmasına kar ın ipler en küçük karde Halil'in elindedir. Osmanofların bir bakıma güvenli inden o sorumludur. Bu yanıyla ve barındırdı ı silahlarıyla çevreye korku sarmı tır. Aynı Halil, Osmanof ailesinin içine girmi bir casus gibi gördü ü a abeyinin karısı Bulgar Yuvanna'yı evden uzakla tırmı tır. Belki bu yüzden onun kızı Gro enka bir Türk'ten ziyade bir Bulgar gibi yeti tirilmi tir. Osmanoflarda bu ba lamda kimi zaafların oldu unu hatırlatalım.

Osmanoflar ailesinin dirli ini evin kadınları üstlenmi gibidir. Yuvanna Mihailoviç evde iken onun yönetimi egemendi. Daha sonra onun kovulup Zehra Osmanof'un gelmesiyle Osmanofları çekip çeviren ki i Zehra olur. Yazar romanını adeta 'kadınsızlık' üzerine kurar. Böyle bir tımar ailesinin kadınlarının kısıtlı olması dü üdürücüdür.

Osmanoflar ya adıkları çevreyle bir ileti imsizlik içindedir. Adeta kendi kabuklarına çekilmi , uzakta kalarak güçlü kalmaya çalı maktadırlar. Aynı ileti imsizlik aile bireyleri arasında da vardır. Karde lerin birbirleriyle görü üp konu maları, sohbetleri neredeyse Zehra Osmanof vasıtasıyla gerçekleşmektedir. Bu ba lamda yazar bir bölgenin tarihini anlatmak yerine ileti imsizlik içinde kıvranan bir ailenin mukadder sonunu anlatır gibidir. Karısını kendisinden ve çocu undan ayırdı ı için Yusuf Osmanof küçük karde i Halil'e kırgındır. Ahmet Osmanof evin idaresini küçük karde i Halil ile karısı Zehra'ya teslim etmi tir. Aile içindeki bu tür zafiyetler Bulgarların Osmanoflara daha rahat girip çıkmalarına fırsat hazırlar.

Osmanof romanının anlatıcısı bir sıhhiye memurudur. Romanda bu anlatıcının kimli i hakkında ayrıntılı bilgi yoktur. Kimi zaman anlatıcı yazdıklarından "romanım, hikâyem" diye söz eder. Bu ba lamda anlatıcı ile yazarın kimlikleri birbirine kar ır. Ayrıca Osmanofların durumu ve ya anan olaylar bu anlatıcının biri 1900'de di eri 1904'te yaptı ı iki seyahat esnasında gördükleriyle sınırlıdır. Mesela Osmanofların kar ısındaki Bulgar güçlerinin nasıl bir ruh hali içinde olduklarını, hazırlıklarını bilemiyoruz. Yazar daha çok anlatıcının kar ıla tı ı, tanıdı ı ve kimileriyle dostluk kurdu u karakterlerin ruh çözümlemelerini yaparak romanını vücuda getirir.

Papaz Dimitri Aleksiyeviç ve Petro Grigorof, Karnabad baskını, tren infilakını ve Osmanoflara silahlı saldırıyı planlayan Bulgarlardır. Fakat Osmanoflar buna kar ın bir hazırlıkları olmamı tır. Bu bir bakıma bu tımar ailesinin güçlerini geli en olaylara kar ı koruyamamalarıdır. Esasında Osmanofların yıkımı içeriden, aileden ba lamaktadır. Bunun da en iyi göstergesi Gro enka'dır. Bir Türk baba ile din de i tirmemi bir Bulgar

kadını Yuvanna Mihailoviç'ten do an Gro enka ruh olarak Hristiyanlı a daha yakındır. Yortu günlerinde heyecanla hazırlıklar yapar.

“Anası Yuvanna Mihailoviç'in bütün geçimsizli ine ra men, Gro enka, Osmanoflar ailesinin hudutlarından dı arı çıkmamı ve tabiatına hiçbir yabancı muamele yapılmamı tı. u halde Gro enka nasıl oluyordu da Osmanoflardan hiçbirinin dü ünmedi i bir eyi yapıyor, yortuyu bir Bulgar ananesi içinde geçirmeye çalı ıyordu? Hakikate gelince, Bulgaristan'ı ba tan ba a bir fantezi olarak yortunun i gal etti i dakikalarda, Gro enka ruhuna vur–mu garip bir aydınlı ın hareketleri içindeydi. Bu aydınlık adeta canlı bir mahlûk gibi Gro enka'nın hüviyetine do ru yürüyor ve onu Osmanoflardan çıkararak daha ba ka bir tabiata, belki de Yuvanna Mihailoviç'in tabiatına götürüyordu.”

Aile bu genç kızın e itimini ta çocukluktan beri Grigorof'a emanet etmi gibidir. Böylelikle aile düzeni büyük yara almı tır. Bulgarlar Osmanoflara kadınlar vasıtasıyla sızmanın do ru olaca ını hissetmi lerdir. Yuvanna, Gro enka Osmanofların içine sızımı birer Truva atıdır. Aynı yolda Zehra Osmanof da kullanılmak istenir. Fakat o buna izin vermedi i gibi Osmanofların dirli i konusunda en çok gayret gösteren de yine odur.

Osmanoflar romanının da ınık bir anlatımı vardır. Yazar olayları mı yoksa durumları mı anlataca ına karar veremeden iki unsuru birbirine bulandırmı tır. Zaman zaman asıl hikâyeden uzakla ıp anlatıcının hikâyesinin baskın çıkması da romanın bir ba ka zayıf yönüdür. Öte yandan karakterlerin yapıp ettiklerinden çok iç dünyalarının verilmeye çalı ılması da aksayan taraflardan biridir. Bu ba lamda yazarın kapalı ve hedefsiz bir anlatımı vardır.

Romanda Osmanoflardan ba ka Türk ailesinden söz edilmez. Osmanoflar adeta kendi adalarına çekilmi ve münzevi bir hayat sürdürmektedir. çlerine aldıkları Bulgarları da Türkle tirmeyi dü ünmezler. Bu ba lamda Yuvanna Mihailoviç'e bir kız çocu u do urmasına kar ılıklı Osmanof soyadını bile vermezler.

Osmanoflar bir 'nehir' romanı olacakken yazarın yanlı ve yetersiz kurgusu böyle bir imkândan mahrum kalmasına sebebiyet vermi tir. Halbuki Ömer Seyfettin, Kemal evket Batıbeyi, Fahri Erdiñç, Bülent Habora gibi bir kaç yazar dı ında bu co rafyadan söz eden kalem sahiplerine rastlamıyoruz. Balkan Sava ı öncesi kaynamaya ba layan bu co rafyanın hikâyesini anlatacak nice eserlere ihtiyaç vardır.

ÖYKÜ

VATAN

Vağif Sultanlı
Bakü, Azerbaycan

Köpek bir zamanlar koruduğu bahçenin yanında durup bekledi. Hayatının en güzel yıllarında koruduğu bu ev, bu bahçe şimdi onun için dünyanın uzak, ulaşılmaz bir meskeniydi.

Üç gündür aç idi; hangi kapıya ayak bassa onu kovuyorlardı; kendine yuva, sığınacak yer bulamıyordu. Sokağın sonundaki kötü koku yayan karmakarışık çöplüğü burnu ile birkaç defa kurcalamış, ama birşey bulamamıştı.

Tembel tembel sokak boyunca göz gezdirdi. Birden yolun sağındaki taş çemberin dibinde düşüp kalmış iri bir kemik gözüne ilişti. Etrafına göz gezdirdi, sanki birileri bu kemiği elinden alabilirdi. Ama yol boyunca hiç kimse görünmüyordu. Korkarak kemiği dişlerinin arasına alıp yolun sonundaki kimsesiz bir alana çekildi. Kemik bıçakla öyle temizlenmişti ki, üstünde tek parça bile et kalmamıştı. Çürümüş iri dişleriyle salyaları akarken ne kadar uğraşsa da kemiği kıramadı. Kemik, dişlerinin arasında o tarafa bu tarafa döndükçe ağzının suyu akıp gidiyordu. Kemiği bırakarak tembel tembel geri döndü.

Göğün yükseklerinde beyaz pembe bulutlar kızarıp kan rengini almıştı. Sanki bulutlardan yağmur yerine sıcak kan yağacaktı.

Karşıdaki dağların zirvesi akşam güneşinin solmakta olan şafakları altında sararıyordu. Evsiz, barksız bu köyde kendini yabancı, uzak hissediyordu.

Bir zamanlar sahibi onu ufak rahat odada tutar, her gün lezzetli yiyecekler verirdi. Ama bu bahtiyar günün ömrü uzun sürmedi; günlerin birinde sahibinin uzak şehirde yaşayan oğlu gelip babasını alıp götürdü. Yaşlı adam gitmek istemiyordu ama oğlu bırakmadı, her an savaşın başlayacağı, köye saldırı olacağı tehlikesini bahane ederek adamı ikna etti. Köpeğin sahibi toparlanıp gitmeden önce evin, bahçenin kapısını kilitledi. O sahibinin köyden ayrılıp gitmesini istemiyordu, ama onu düşünen kimdi... Yaşlı adam köyden ayrılana kadar ona eşlik etti. Köyün eteğinde dikenli düzlük boyunca uzanan çakıllı yolda yaşlı adam onun boynuna sarıldı. Sonra geriye bakmadan durup,

onu bekleyen arabaya bindi.

Arabada yaşlı adamın oğlu ile sinirli bir şekilde konuşurken ona doğru bakmasından sohbetin onun hakkında olduğunu hissediyordu. Sanki sahibi onu kendisiyle götürmek istiyor, oğlu ise itiraz ediyordu. Hatta oğlu arabadan inmek isteyen babasının kolundan çekerek:

– Gel gidelim, Allah aşkına, milleti bize güldürme, dedi ve kapıyı sinirli bir şekilde çekerek kapattı. Araba düzlüğün genişliğinde gözden kaybolana kadar köpek durup sahibinin peşinden baktı. Sonra dönüp bahçeye girdi. Bu, hayatının en yalnız ve umutsuz dönemleriydi.

Sahibi, köyün önde gelen adamlarındandı. Onun gidişinden sonra köy yavaş yavaş boşalmaya başladı. Kimin şehirde tanıdığı bildiği, yakını akrabası varsa, evin barkın kapısını kapatıp köyden ayrıldı. Sonra köye geceler düşmanlar ateş etmeye başladılar. Bazen ateş sesleri sabaha kadar durmak bilmiyordu. O, geceler silahlı düşmanların köyün eteğine kadar yaklaştığını, insanları korkutmak için muhtelif hareketler yaptığını görüyor, ancak dillerini bilmediği için birşey yapamıyordu.

Sonbahara doğru köy düşman eline geçti.

Köpek, köyü en sonunda terk etti.

...Kurşun değmiş ayağının ağrısından aklını yitirecek halde gecesini gündüzüne katarak şehre geldi. Sahibinin şehirde olduğunu biliyordu ve her gün yeni bir umutla sahibi onu görür, acır yanına alır diye şehirde dolaşıyordu. Köpek şehir evlerinin köydeki gibi bekçiye ihtiyacı olmadığını biliyordu, ama buna rağmen umudu kesilmemişti.

Birileri kendisini sahiplensin, evini barkını, bağını, bahçesini teslim etsin, sahibi olsun, ama kendine ağa, bir sahip olacak bulamıyordu. Köpekliğini yapamıyordu, böylece hayat akıp gidiyordu.

Köpeğin bütün hayatı böylece koca şehrin sokaklarında geçmişti, ama sahibinden bir haber çıkmamıştı. Köpek, sahibinin esaret altında olan vatanının kahrını çeke çeke dünyadan gittiğini bilmemişti. Köpek şimdi de sahibinin şehrin kenarındaki mezarlıkta uyuyan ot basmış mezarından habersizdi. Kaç yıldır ki, köyün düşmanlardan geri alınacağı konusunda laflar dolaşıyordu. Ama bunlar boş laftı, köyün hangi yollarla geri alınacağını hiç kimse bilmiyordu.

Köpek köyü özlüyordu. O insanlar gibi şehrin sokaklarında ölmek istemiyordu. Kendi köyüne, doğduğu, küçüklük yıllarını geçirdiği, büyüyüp köpek olduğu yerler için sıla hasreti çekiyordu.

Ama köye dönme konusu insanları onun kadar rahatsız etmiyordu.

Ve nihayet, bir gün köye dönmeye karar verdi.

Şimdi bütün bu olaylardan sonra köye dönmüştü.

Havanın rengi gittikçe soluyordu. Dağdan esen akşam rüzgarı çam ormanlarının acımsı kokusunu kovup köye getiriyordu. Bu, köpeğe bildik tanıdıktı, rüzgarlı gecelerde karşısında uzanıp uyukladığında bu koku onu bayıltırdı.

Kapı aralıydı, bahçede kimseler göze çarpmıyordu. Parmaklarının ucunda sokularak içeri geçti. Evin karşısındaki ağaçların arasında mavi yoncalıkta uzandı. Yükselmiş yoncalıkta onu kimse görmezdi. Bir zamanlar serin yaz gecelerinde burda yeşil otlakta boz sevgilisiyle sabaha kadar oynaşırđı. Sabah alacakaranlıkta sahibi kalkmadan önce boz sevgilisini gönderir, kendi ise bahçede, evin karşısında uzanıp gecenin uykusunu alırdı.

Kulağına çarpan ayak sesleri onu keskin hayallerden uyandırdı. Kafasını hemen pençesi üzerinden kaldırıp arkaya baktığında sakallı bir adamın elindeki tüfikle dikkatle ona yaklaştığını gördü. Aç, takatsiz vücuduna uymayan bir çeviklikle yerinden sıçrayarak duvar boyunca kaçtı.

Sakallı adamın yabancı dilde küfür ederek peşinden yürüdüğünü hissettiğinden duvarın üzerinden atlamaktan başka bir çare kalmıyordu. Ama bağın sonuna kadar kaçması gerekirdi... Oradaki duvar biraz daha alçaktı. Atlamak kolay olurdu...

Duvarın üzerinden atlamak istediğinde silah patladı. Köpeğın bedenine ılık bir hararet yayıldı. Uluyarak çam ormanlarının eteklerine kadar kaçtı, sonra takatsiz halde toprağı serildi.

Gurup vakti idi.

Akşam güneşinin koyu kızıl şafakları köpeğın yarı kapalı, ışığını yitirmekte olan gözlerinde soluyordu. Köpek o bahçeyi, o evi, evin bacasından çıkan beyaz duman halkalarını son defa görmek için kafasını topraktan kaldırmak istediye de, beceremedi.

Ölümünün 43.yılında Âşık Veysel Anılıyor

Abdülkadir GÜLER

GİRİŞ:

Kuşkusuz tüm sanatçıların içinde yaşadıkları topluma karşı kendilerine özgü bir takım sorumlulukları var. Bunun özelliklerini yaşamları boyunca yerine getirmeye çalışırlar. İşte bunlardan biri de ünlü halk ozanımız Âşık Veysel'dir. Bu yazımda Âşık Veysel'in vefatının 43. Yılında bir anma bağlamında bir şeyler yazmak istiyorum.

ANAHTAR KELİMELER: Âşık Veysel, Sivrialan, "Dostlar Beni Hatırlasın" ...

Âşık Veysel Anadolu bozkırının ve bu toprağın gerçek bir halk ozanı idi. Sivas, Sarkışla'nın Sivrialan köyünde doğdu.(1894).Küçük yaşlarda gözlerini kaybetti. Dünyası karardı. Çile çekti, zor günler yaşadı. Babası Şatıroğlu Karaca Ahmet Efendi ona oyalanmak için bir küçük cura, saz aldı. Anasının adı Gülizar hanımdı. Küçük Veysel bununla oyalandı. Âşık Veysel Komşu saz ustalarından dersler aldı. Molla Hüseyin ve Kangal'ın Çamışlı köyünden Ali Ağanın kendisine armağan ettiği sazın eşliğinde şöyle dile geliyordu:

Salınıp giderken boyunu gördüm
Selvi miydi, fidan mıydı, boy muydu?
Eğilmiş kaşların yayını gördüm
Kılıç mıydı, gamze miydi, yay mıydı?

***

Taramış zülfünü dökmüş gerdana
Yel estikçe dalgalanır her yana
Dedim dilber çevir yüzün bir bana
Gözler yıldız, al yanaklar ay mıydı?

Aslında Veysel küçük yaşlarda âşıktı. Aşığın aradığı kız bir başka idi. Aslında güzeli güzel kılan aşk idi. Bir sözünde şöyle diyordu: " Güzelliğin on para etmez/Şu bendeki aşk olmasa..."

Âşık Veysel sazı ile ustaların malını çalıp söylerken 1931 yılında dönemin Sivas Milli Eğitim Müdürü Ahmet Kutsi Tecer'le tanıştı. Ahmet Kutsi Tecer'de şairdi. Sanatımıza, kültürümüze değer veriyordu. 1931 yılında Sivaslı halk ozanlarıyla bir şairler şölenu düzenlendi. Âşık Veysel Âşık Talibi Coşkun da onunla beraberdi. İşte bu şöleden sonra Âşık Veysel ünlendi. Sazıyla, sözüyle Karacaoğlan, Pir Sultan Abdal'dan örnek almaya çalışıyordu. Her zaman birlik ve beraberlikten yana idi. Bir değişinde şöyle diyordu:

Kürt'ü, Türk'ü, ne Çerkez'i
Hep Âdem'in oğlu, kızı
Beraberce şehit, gazi
Yalan var mı ve neresi?

***

Kur'an'a bak, İncil'e bak
Dört kitabın dördü de hak
Hakir görüp ırk ayırmak
Hakikatte yüz karası... (1)

Bu toprağın ozanı birlikten ve beraberlikten yana idi. Dini, fikri, mezhebi ve rengi ne olursa tüm insanları candan seviyordu. Bu yönüyle Mevlana'dan, Yunus Emre'den ve Hacı Bektaş-ı Veli'den ders ve ilham alıyordu. Bu duygularla tüm insanları kucaklıyordu. Bu bölücülere, anarşistlere ve geri kalmış yoz kafalılara şöylece sesleniyordu:

İtimat edersen benim sözüme
Gel birlik kavline girelim kardeş
Birlik çok tatlıdır, benzer üzüme
İçip şarabını, duralım kardeş...

Aslında Âşık Veysel'i bu topluma tanıştıran ve kazandıran Köy Enstitüleridir. Bu Enstitülerinde sazı ve sözü ile öğrencilere öğretmenlik yaptı, vatan ve millet sevgisini aşıladı. Aslında bir cumhuriyet aydını idi. Atatürk'ü de çok çok seviyordu. Atatürk'ün ölümünde sonra şöyle bir ağıt yazmıştı:

Ağlayalım Atatürk'e
Bütün dünya kan ağladı

Süleyman olmuştu mülke
Geldi ecel can ağladı

***

Doğu, Batı, Cenup, Şimal
Aman Tanrım bu nasıl bir hal
Atatürk'e erdi zeval
Memur, mebusan ağladı.

***

Atatürk'ün eserleri
Söylenecek bundan geri
Bütün dünyanın her yeri
Ah çekti vatan ağladı,(2)

Sözün özü Âşık Veysel, büyük bir halk ozanı idi. Türk diline yaptığı hizmetlerden dolayı 1965 yılında TBMM tarafından Âşık Veysel'e maaş bağlandı. Türk halk şiirimizin sevilen ve sayılan imzalarından biri idi. Halk ozanları arasında bir mermer köşe taşı idi. 21 Mart 1973 günü Sivas / Şarkışla ilçesinin Sivrialan köyünde toprağa verildi. Basında kendisine çok yer verildi. Köydeki evi müze haline getirildi Sivas ve İstanbul'da heykeli dikildi. Köyüne yol, su ve elektrik getirildi. Ölümü bile aydınlığa yol açtı. Şiirleri bestelendi, kitapları birçok yerde yayımlandı.

Ölümünden önce bir deyişinde " Dostlar Beni Hatırlasın " diyordu. Âşık Veysel unutulur mu? O gerçek bir halk ozanı idi. Onun bu güzel ve anlamlı şiirinden bir iki dörtlülle yazımı noktılıyor, sevgili Veysel'i saygıyla ve rahmetle anıyorum. Mekânı cennet olsun.

Ben giderim adım kalır
Dostlar beni hatırlasın
Düğün olur bayram gelir
Dostlar beni hatırlasın

***

Can kafeste durmaz uçar
Dünya bir han konan, göçer
Ay dolandır yıllar geçer

Dostlar beni hatırlasın

***

Can bedenden ayrılacak
Tütmez baca yanmaz ocak
Selam olsun kucak kucak
Dostlar beni hatırlasın

***

Ne gelmedi ne giderdim
Günden güne arttı derdim
Garip kalır yerim, yurdum
Dostlar beni hatırlasın

***

Gün ikindi akşam olur
Gör ki başa neler gelir
Veysel gider adı kalır
Dostlar beni hatırlasın..

Âşık VEYSEL

Kaynak: 1.2.3, Âşık Veysel Hayatı ve Eserleri Tahir Kutsi
2. Baskı, Ararat Yayınevi, Nisan 1973-İstanbul

Gazuçuran Tepesi

Babam Bekir oğlu Ahmet Özmel'e saygıyla

İsmail ÖZMEL

Bu dağ bu taş nasıl arkadaş oldu?
 Bu taş dağa nasıl tırmandı?
 Nasıl yol buldu çakıl dikenleri
 Keven ve atkuyrukları arasında
 Dağ yolu nasıl açıldı?
 Nalı ayağından kaymış atlar
 Nasıl tırmandı?
 Nasıl anlaştı erat, nasıl dirilip geldi zafer?

Bir nefer gözüne ümittir kumandan
 Sigaramın atasına gel efrat!
 Tepe aha diyenler, atıyla kayaları delenler
 Ardından uçup gelen erler
 Ve teslim olan tepe, teslim olan dağ

Zaferi koynunda saklayan dağ
 Kaç gecedir sayıklayan dağ
 Bu inanmış insanlara layık buldu.

Gazinin askerleri
 Bir gece dağda buluştu zaferle
 Zaferle buluştu askerler
 Zaferle sarhoş oldu zaman.

Afyona yolu düşen, her dağ tepesi
 Zaferi yakalayan gaziler adına
 Selamladı dağları, tepeleri
 Ve şehitlerin kanları ile büyüyen çiçekleri.
 Kuşları, zaferi ve kahramanları...

08.05.2016

Cinaslı Haikular

Bekir OĞUZBAŞARAN

Bir damla kandım
Cennette yaşıyorken
Şeytana kandım...

Eleşt'i andım
Sözümde duruyorum
Geçerli andım...

Havvâ ve Âdem
O anneyle babadan
Geliyor âdem...

Boş boş durma, eş
Hiçbir günün olmasın
Birbirine eş...

Yükünü taşı
"Sen zalûm ve cehûlsün"
Bırakma taşı...

Hem oku, hem yaz
Düşünmeyi unutma
Güz, kış, bahar, yaz...

Japon Denizi
Yok, Ertuğrul'un izi
Hüzün denizi...

Babalara Dair Şurdan Burdan

R. Mithat YILMAZ

Biliyor musunuz; iki gün sonra Babalar Günü.

Böyle şeylere hiç hulkum ve hevesim olmadığı halde, bugün babalarla ilgili bir yazı düşünüyorum. Daha doğrusu, babalarla ilgili okuduklarım üzerine bir yazı.

Bunların ilki, daha önce de bir vesileyle söz konusu ettiğim Ali Şentürk'ün "Babamla Aramızda" başlıklı şiiri. Veya bu şiirde geçen bir kelimeye dair.

Gaziantep'te yayınlanan Mavi dergisinin 1. sayısından alıntıladığımız şiirinde Şentürk şöyle diyor;

Babamla aramızda
Bir sessizlik vardı hep
Sevginin çöreklenmediği

Anadolu'da bu böyledir. Babalar çocuklarıyla öyle şen-şıkıdım olmazlar. Karşılıklı sevgileri, saygıları büyüktür; ama ilişkileri sınırlıdır, resmîdir. Şentürk, bunu ifade etmek istiyor şiirinde. Buradaki "çöreklenmek" kelimesini yanlış kullanmış fakat. "Çöreklenmek" derûnunda olumsuzluk, menfilik taşıyan bir kelimedir çünkü. Yılanlar, acılar, kinler, nefretler, intikam duyguları çöreklenir de, sevgiler, sevinçler, aşklar, huzur ve saadet duyguları çöreklenmez. Demek istediğimiz bu kadardı, geçiyoruz.

Şimdi de bir başka dergideyiz. Simav-Anadolu dergisinin 20. sayısında, Cengiz Efe, Ekrem Kemal Kırmacı'nın "Baba" şiirini beğendiğini kaydediyor ve birilerinin de bu şiiri intihal eyleyerek yayınladığını yazıyor. İşin enteresan yanı ne, bilir misiniz? İki taraf da avukat.

"Ne menem şeymiş şu şiir?" diye merak ettiğinizi anlıyorum. Ve bütün babaların affına sığınarak Kırmacı'nın şiirinin ilk iki dördlüğünü buraya yazıyorum:

Evimizin direği
Altın gibi yüreği,
Eşşek gibi çalışır,
Sanki sağmal ineği.

Ona biz baba deriz
 O getirir biz yeriz.
 Bulamayız bir daha
 Onun gibi bir keriz.

“Sanat” yapmak adına da olsa, bir insanın babası hakkında bu kelimeleri bu tarzda kullanması bizim örfümüze sığmaz! Bu şiir kadar garibimize giden bir husus da, başka şiir kalmamış gibi, birisinin, kalkıp bu şiiri araklaması ve altına adını yazarak bir yerlerde yayımlaması!.. Gariplikler zincirinin bir halkası da, Cengiz Efe’nin, yazısında, “Hay, Allah müstehakını versin Kırmacı, böyle garabet şiir mi olurmuş!” dememesi; üstelik övmesi...

İçimden geçeni sormadan edemeyeceğim. Bilmem, siz, babası için böyle şiirler yazan ve yazdıkları intihal olunan bir şair olmak ister miydiniz?

Şimdi sıra, bir fıkrada. Bu fıkrayı bir Elazığ gazetesinden kesmişim. Fakat bu gazetenin ismini, tarihini ve fıkrayı sayfasında yayınlayan şahsın kim olduğunu kaydetmeyi unuttum. Fıkra, yazımıyla, imlâsıyla aynen şöyle:

Çocuk muzip bir eda ile babasına yaklaşır. “Baba sana bir bilmece sorsam kızarmısın?” Babası “Hayır oğlum neden kızayım. Sor bakalım!” çocuk:

“Bir eşekle sivri sinek beraber yaşarlar. Birgün dışarı çıkar, gezer, tozarlar ve eve geri dönerler. Fakat anahtar içeride bıraktıkları için dışarıda kalırlar. Acaba kapıyı nasıl açarlar?

Baba:

“Sivri sinek anahtar deliğinde gider içeriden kapıyı açar” diye cevap verir:

Çocuk babasına bakar ve epey süzdükten sonra:

“Evet Baba eşekte öyle düşünmüş” der.

Yeni yetme çocuklar ne kadar adabı muâşeretten bihaberse, yeni yazarların bir kısmı da edebi tahrirattan bihaber, efendim. Bizce, bir sayfa hazırlayıcı, böyle –sözüm ona- bir fıkra ile karşılaştığı zaman, bunu en azından kendi babasına bir saygısızlık, bir hakaret telâkki ederek sayfasına koymaz. İlle de koymak istiyorsa, o vakit, kişileri değiştirerek bunu yapar. Baba-oğul demez de, iki arkadaş der, Ali ile Veli der...

Hele durun; bu fakir, geçenlerde bir şey öğrendi ki, bunu size

söylemekten dahi ar eder. Bir televizyon kanalında bir dizi film varmış; evin babası rolünü de bir köpek oynarmış. Hâşâ min karî'!

O filmi yapanlara, satanlara sözüm yok! Lâkin her akşam, birtakım seyirci gürûhunun televizyonlarının karşısına geçip babalarını köpek rolünde seyretmeleri beni doğrusu tiksindiriyor. Rahmetli annem sağ olsaydı; "Başımıza taş yağacak oğlum." derdi.

Divan şairimiz Nefi için denilir ki; "Uygun bir mazmun yahut kafiye bulsaydı babasını bile hicvetmekten çekinmezdi." Görüyorsunuz işte şimdiki şairler veya şimdiki nesil, uygun düşmese de elinden geleni ardına koymuyor.

7 Şubat 2006 tarihli Nurhak'ta M. Şükrü Baş'ın niyeti halisâne fakat. "Mal Varlığı" başlıklı bu yazısında Baş, söz düşürüp "Baba Nasihatı" adlı bir şiirini de kayda geçirmiş. Şiirin mahiyeti şu kısaca: "Baba, sen hep bana; 'haramdan kaçın' diye öğüt verdin. Senin sözüne kandığım için de el âlem mal-mülk sahibi olurken, ben yokluklar içinde bir ömür sürdürdüm; senden kalanları satarak ancak geçindim."

M. Şükrü Baş'ı tanıdığımız için, bu şiirini ironik bir mizah diye kabul ediyoruz. Lâkin onu tanımayanlar, şairin gerçekten bir teessür ve hayıflanma içinde bulunduğuna hükmedebilirler. Şiirin son mısraı da, "Nasihatına uydum, canıma yetti." olduğuna göre...

Oysa M. Şükrü Baş, şiirine ekleyeceği son bir dörtlükte; "Baba, nur içinde yat. İyi ki bana o öğüdü verdin. Haram yolla zengin olacağıma, böylesi bin kere daha evlâdır." mealinde bir şeyler demeliydi, değil mi?

Ne dersiniz; yoksa biz, şairi çok mu sıkboğaz ediyoruz? Şiiri, ille de didaktik bir mecraa mı çekiyoruz? Bir de, bu yazı Babalar Günü'ne uygun bir yazı oldu mu? Zaten benim, babam için yazdığım bir şiirim de yok.

Yaşarken Ölenler Cemiyeti

Mehmet BAŞ

Herkesin alnına yazılan gelir dediler
Sükûtun kefenini çığlıklarla ördüler
Saatlerce bekledim otobüs durağında
Gelip geçen yolcular bakar kördüler

Ölmediğim için yaşadığımı zannediyorsun
Bir gözyaşı albümünde öylece gülüyorsun
Ben sönmüş bir yanardağ gibiyim kapında
Benim sana öldüğümü nasıl da biliyorsun

Ben yaşarken ölenler cemiyetindenim
Ben kendinden daha çok seni bilenlerdenim
Kıldan ince kılıçtan keskin bir hayattan
Bir sırat hüznüyle gelip geçenlerdenim

Kalbimin kıblesini sorma bana diyemem
Dolaşıp durduğun her yeri bilemem
Bana tebessüm çiçekleri gönderip durma
Senin ağladığın yerde ben gülemem

Ben eğer ressamsam ilk önce seni bulmalıyım
Kuşlara kanat takıp gökleri boyamalıyım
Kaderin silinmez kalemimi alıp elime
Alnıma satır satır hep seni yazmalıyım

Mercanların Kızı

Harun KAYA

Önce, doğuran bir kadının çılgınlığını
duydum
Bir gece vakti, تنها bir hastane kapısında.
Yırtılan ne loş koridorlardı
Ne de solgun yüzlü hemşire
yüreklere...Şaşırdım!
Ben o gece yaslanıp sabaha
Hayretin girdabında kaldım.
Yine ben o gece, refakatçi kaldığım anamı
Çılgınlıklar, kakışmalar, reçeteler
Yeni doğan gün ve doğum sancıları
arasında
Yeniden yorumladım.

Anne! Biliyorum oyalanmış alında çile
Gül yüzünde kermelenmiş güneşi yazının
Âh o yetimliğin, ardından öksüz kalışın
Poyraz gibi değer, çatlatır dudakları
baharda bile.

Kaç zaman kavruldu ciğerin anne
Kavurucu kurağında Melendiz'in
Kaç kez ıslandı çitin...
Panalgine, Omepröl, Gripin
İçtikçe azan migrenin
Birde kamburu burnumun anne
Bergüzar kaldı bana senden

Sanki el gibi, el çekince yüzümden
tebessüm
Anladım sürûrum ellerinde anne
Duydum, gün yüzü göstermemişsin bana
Orakla kavgana tanık kılmamışsın
Duydum, belki yılan akar diye koynuma
Su gibi akıp gelmişin Yoncalık'tan.
Üç kanayaklıdan sonra bulduğumdur
demişsin
Süt gibi ak olayım diye dönüp kibleye

Süt vermişin duydum.
Şimdi ben sana ne diyeyim anne
Âh mercanların kızı! Ellerin nerde...

Hatırlıyor musun
Çardak köyü tarlasında, bir çapa sofrasında
Henüz başında kuşluğun
Şöyle yarı dudaklıca savatıma
Demirden bir bûse kondurmuşsun.
Uzulca el çekip azığımdan
Islak inciler saçmıştım çömeliptırman
başına.
Yılların yokluğu değince bağrıma anne, yel
gibi
Onulmaz ince bir sızı
Paslı mih mî desem kıymık mî...
Öfkeden, demirden, kaşıktan olsa da
Özledim, özledim anne özledim bûselerini.
Ah anne! Mercanların kızı! Ellerin nerde...

Eylüldü
Küflü ekmek, siyah sıska zeytin
Gülümseyen yumurta günüydü.
Sonra Ekim, ardından Kasım'dı...
Sınanmamış kirli gömlek, hırsızım fare
Semirmiş böcek ve üç torba tezek
Hepsi bana hasımdı
Ağarası tutmuştu saçlarımın
Yutkunuyordum, bulutlanıyordum anne!
Hayır! Hayır bağışla beni özür dilerim
Hırsız fare, soğuk, tezek ve böcek
Sırası mı şimdi, konusu mu olur şiirin...
Hasretliğime yangınımaya yor anne
Aç gözlerini, aç gözlerini ey mercanların
kızı
Aç gözlerini de bakıver yüzüme.
Ah anne! Annem! Ellerin nerde...

Mavi Duru Masum

Cemal KARSAVRAN

Hep aynı sözleri söyledi
Aşka dair ne varsa anlattı
Dolunayda bir yıldız
Öyle bir süzüldü ki
Geldi düştü önüme
Aklımın içi gitti
Tuttum sevdim okşadım
Bir canım daha oldu

Oynaş kurmuş börtü böcek
Hayvanlar aleminde
Diş biliyor sırtlanlar
Kanguru kesesinde
Bebesini saklıyor
Yuvasından kovulmuş
Bir kedi ağzında
Yavrusunu taşıyor

Toprak doğuruyordu
Bir bahar mevsiminde
Kar çiçekleri yer yer
Göz kırıyor güneşe
Zerdali çiçek açmış
Çırcır sesleniyor dalda
Üç günlük ömründe
Sevişiyor kelebek

Akşam sefası açmış
Yazlık evin bahçesinde
Sarmaş dolaş havuz başı
Dudaklardan bal akıyor
Tutuyor ellerinden sevgi
Gözlerine bakıyor
Gözlerimden nehirler akıyor
Mavi duru masum.

Mutluluk

Behçet Necatigil'e...

Rasim DEMİRTAŞ

Oturduğum dairede
Balkonumun biri
Meyve kokar
Diğer hatıra.
Çayların biri gelir
Diğeri gider
Harika.

Oğlum beyaz şehzade;
Eşim sultanım her dem gonca...

Gül motifli kilim
Odanın ortasında.
Penceremin birinde
Gemlik'e doğru deniz
Diğerinde karlar
Bakacak'ta.

Balkonumun ikisi de
Yedi/yirmi dört
Güneşe bakar
Ve yıldızlara...

İşte sade yaşamının
Mutluluğu bu
Evlerin şairi usta.

Ayrılık Türküsü

Mehmet NACAR

Bir yanım harabe bir yanım gülşen,

Bırakıp gittiğin zamandan beri.

Hüznümün göktaşı bağrıma düşen,

Peşinden süzülen dumandan beri.

Ayrılık elinde kırılan dallar,

Ardından boşuna yaşandı yıllar.

Gelmeyen yolcuyu bekliyor yollar,

Sevdana ettiğim imandan beri.

Bahtımın elinden çektiğim nazın,

Yüzünden telleri ağlıyor sazın.

Geceler sabahsız, geceler uzun,

Alnıma yazılmış gamından beri.

Aklımı dönülmez yollara saldım,

Delilik ilminde derine daldım.

Hayalin hülyanın zengini oldum,

Hasretin girdiğim damından beri.

Gözlerin sevdayı yazdı külüme,

Hasret kitabını verdi elime.

Ayrılık türküsü düştü dilime,

Kalbimin kırdığın camından beri.

Belki uzaklarda sefaya daldın,

Belki benim gibi çaresiz kaldın.

Belki de karganın kısmeti oldun,

Taneden ayrılan samandan beri.

Berceste Mısralar

M. Nihat MALKOÇ

ÇELİK KAFES

Gözlerimiz ufukta, kulaklarımız seste
Zincirlere vurulmuş, aslan çelik kafeste

UYANGÖNÜL!...

Hayatın sillesini yemeden uyan gönül!...
Son nefesi bekleme, Allah'a dayan gönül!...

ŞAİRİM DEME!...

Balık gibi atlama tuzaklanılan yeme
Hakk'ı yazamıyorsan sakın şairim deme

AYNADAKİ AKİSLER

Hayatı oyun sandın, var biraz da sen oyna
Güzellik zayı olur, kâbusun olur ayna

İMKÂN DAİRESİ

Kuş gökten düşüp ölmez, boğulmaz balık suda
Dost kapı eşiğinde, hain bekler pusuda

(U)SANDIM

Çekilince aradan, bir dağ yıkıldı sandım
Nice seneler geçti, hasretinden usandım

Mevsim Bahar

Tuğba ÖZENÇ

Yine dağlar yeşillendi
Yine toprakta ateş var
Bak ağaçlar filiz verdi
Renklendi ya bağlar

Kuzu anayla buluştu
Çiçek çimene karıştı
Kar eridi, dere coştı
İşte mevsim bahar

Türlü türlü otları var
Yiyene türlü şifalar
Uzan çime bak ovaya
Mevsim bahar bahar

Sal kendini şu dağlara
Kırlara ve ovalara
Gönlün bir ferahlasın
Mevsim bahar bahar

Dost ol şu koca çınara
Anlatıver kendini bi
Korkma o dinler seni
İşte mevsim sesli bahar

Birde kaval al eline
Salıver yüce dağlara
Sen çal ki konuşsunlar
Mevsim bahar bahar

Şu dere den suyu bir iç
Ceylan olup karşıya geç
Bir bir gözle tabiatı
İşte mevsim bahar

Bağır-çağır, çığlıkta at
Çığlığını uçta bir tut
Koş dağlara havayı yut
İşte mevsim bahar

Yine dağlar yeşillendi
Yine toprakta ateş var
Bak ağaçlar filiz verdi
Renklendi ya bağlar

2010

Toprağım

Celil ÖZEN

Edirne'den Hakkari
Konuşuyor toprağım
Anamur'dan Sinop'a
Genişliyor toprağım

Karadeniz kuzeyde
Akdeniz de güneyde
Bunlar arası yerde
Sürülüyor toprağım

O Trakya bölgesi
Çok dağların ötesi
Ağaçların gölgesi
Dinleniyor toprağım

Ege deniz sahili
Köy, kasaba, her ili
Sarı, yeşil, al gülü
Koklatıyor toprağım

O Antalya limanda
İçel ile kenarda
Bütün Çukur-ovada
Serin olur toprağım

Erzurum'un yaylası
Ağrı Dağı havası
Elazığ'ın ovası
Sürülüyor toprağım

Yüksek Cilo dağları
Şanlıurfa bağları
Vatan solu sağları
Hepsi benim toprağım

Anneler ve Çocuklar

Murat SOYAK

Varlığı ile kuvvet bulduğumuz. Dünya denilen yerde tutunabilme, yürüyebilme çabamızda hep yanımızda. "Evladım" derken dağların sarsıldığı. Karşılıksız sevginin timsali. Adı cennet olan, adı kurtuluş olan. İncindiğimizde incinen, sevindiğimizde sevinen. Kara gecede sabahı hatırlatan sözler gibi. Alnı ak, elleri ak ve dilinde hayır dualar. Yeryüzünde iyiliği, güzelliği, hakikati ta gönülden isteyen anne, anneler ey!

Dünyayı güzelleştiren çocuk. Seninle umutluyuz. Bütün zorluklara karşın gözlerindeki ışıltı bir direnç alanı bize. Varlığın sevincimiz. Kıştan sonra bahar gibisin. Gecedden sonra ışık ışık sabah. Kabul edilmiş dua. Göz aydınlığı.

Devran içinde gelenler, gidenler, kalanlar... En güzeli Hayy deyip hayran olmak. Her dem yeniden doğuş. Yorgun dünyada bir teneffüs vakti. Ve yaşamak sınavında kan ter içinde insan.

Anneler ve çocuklar arasındaki bağı, o derin anlamı anlatmak düz yazının sınırlarını aşmak ile mümkün. Şiirin yurdunda buluşmak gerek. Şiire gidelim.

Anne öldü mü çocuk
Bahçenin en yalnız köşesinde
Elinde siyah bir çubuk
Ağzında küçük bir leke
Çocuk öldü mü güneş
Simsiyah görünür gözüne
Elinde bir ip nereye
Bilmez bağlayacağını anne
Kaçar herkesten
Durmaz bir yerde
Anne ölünce çocuk
Çocuk ölünce anne

Annesini yitiren bir çocuk ve çocuğunu yitiren bir annenin acı halleri. Gün gelip de yaşanacak olan acı gerçek. Hepimizi bir noktada buluşturan ölüm.

Şiir yüreğimde yankılanıyor. Eseri okunur kılan sağlam öz ve eskimeyen yeni.

Sezai Karakoç, "Anneler ve Çocuklar" şiirinde seslerin, kelimelerin, mısraların ardındaki insana işaret ediyor. Şiir ile bütünleşen insan sığağı.

KAYBOLMUŞ BİR GELENEĞİN TANIKLARI:

Niğde Bağ Mescitleri

Mustafa ERYAMAN

Arkeolog

Anadolu coğrafyası, insanlık tarihi boyunca son derece zengin ve köklü bir kültürel mirasa ev sahipliği yapmıştır. Bugün bu topraklarda hala izlerini görebiliyor olmamız medeniyetlerin ne denli güçlü ve sürekliliğinin olmasıyla alakalıdır.

Binlerce yıllık tarihe sahip kadim Niğde, Anadolu'nun önemli uygarlıklarını içinde barındırmış ve her zaman önemli

bir merkez olmuştur. Onlarla öyle bütünleşmiş ve öyle eserlere sahip olmuş ki; bu haliyle tarihi bir görselliğin sunulduğu adeta açık hava müzesi gibidir. Bu tarihsel görselliğin başında milletlerin ve medeniyetlerin bıraktıkları mimariler gelmektedir. Mimariler ise geçmişi daha iyi anlamamızı sağlayacak medeniyetlerin aynası olduğu gibi israf edilemeyecek kadar da kıymetlidir.

Anadolu'yu Türk toprakları haline getiren Selçukluların Türk İslam tarihindeki yerleri önemli ve özeldir. Anadolu'daki diğer büyük şehirlerde olduğu gibi Niğde İli'de Selçuklular ile birlikte şehir hüviyetine bürünmüştür. Niğde'nin fiziksel gelişim süreci içerisinde Selçuklu döneminin önemli bir yeri vardır çünkü şehirde ilk Türk-İslam eserlerinin inşa edilmesi Selçuklu dönemine rastlar. Bu gelişim özellikle şehir etrafında oluşturulan bağcılık-bahçecilik alanlarında kendini hissettirmiştir. Selçuklular döneminde şekillenen ve gelişen bağcılık ve bahçecilik kültürü Osmanlı dönemi ve Cumhuriyet dönemlerinde de varlığını ve işlevini koruyarak günümüze gelmiştir.

Selçuklular zamanında çok daha geniş bir alanı ifade eden "Niğde Bağları", günümüzde Niğde'nin merkez mahalleleri haline gelmiştir. Bugün,

Kayaardı Bağları, Tepebağları, Bucakçayırı, Kırbağları ve AmasBağları'ndan oluşmaktadır. Bu bağlık alanlar da arkeolojik, sivil, dini ve kültürel çeşitlilik arz eden zengin özellikli yapıları içerisinde barındırmaktadır.

Kentin merkezindeki kalenin hemen çevresinden itibaren bağ ve bahçelik alanların var olduğu çeşitli kaynaklarda da belirtilmektedir. Ancak Niğde şehrinin fiziksel gelişimi ile birlikte, zaman içerisinde bu bağlar da şehir merkezinin etrafında sayfiye alanlar haline gelmiştir.

Bu çalışmamız da tanıtılan bağ mescitleri, Niğde'nin kendi içinden kopup gelen Niğde'ye özgü yerel mimarlık ürünleri olarak son derece önemlidir. Önemi dini mimaride farklı bir yapı türüne işaret etmesi olduğu kadar, bir dönem Niğde'sinin bağ yaşamının da canlı tanıklarındırlar. Sadece bağların bulunduğu alanlarda görülen sade ve küçük ölçekli mescitler mimari açısından sürprizlerle dolu Anadolu'nun taşra üslubun da yapılmış ünik örnekleridir.

Bu bağlık alanlar incelendiğinde, bağ ve bahçelerin arasında bulunan bir grup mescidin varlığı dikkat çekmektedir. Birbirlerine uzaklığı ortalama bir sokak mesafedeki bu yapılardan bazılarının planları, üç tarafları kapalı olup, giriş cepheleri kemerlerle dışa açılmaktadır. Kemer sayıları ise tek kemer, iki kemer ve üç kemerli olarak kendi içerisinde gruplara ayrılır. Diğer bir grup ise kapalı plan arz eden mescitlerdir.

Türk mimarisinde geleneksel mescit şemalarından ayrılarak, bölge insanının bağ mevsiminde ibadet ihtiyacını karşılamaları için yapılmış olan bu küçük ölçekli mescitler, mahalli bir anlayışa işaret eder. Sadece bağ ve bahçelerin içlerinde yer almaları, inşaatlarında yöreye ait malzemelerin kullanılmaları ve sade bir şekilde inşa edilmeleri bu görüşü desteklemektedir. Yapılan araştırmada toplam 27 adet mescide ulaşılmıştır. Bunlardan 8 tanesi yazlık olarak inşa edilmiş, 7'si yıkılmış ve 4'ü ise kısmen ayakta olup, mevcut durumları bir plan vermemektedir. 8 örnek ise kapalı plan tipinde yapılmıştır. Bu mescitler, Niğde'deki "bağ kültürü" anlayışının birer ürünü olarak günümüze ulaşmıştır. 18. Yüzyıldan itibaren bağcılık ve bahçe tarımının adeta dönemin modası olarak öne çıkması ve yaygınlaşması bu bölgelerde nüfusun artmasına da sebep olmuştur. Bağlık alanlardaki bu mescitlerin orijinal özelliklerini koruyan ve ayakta kalabilen örnekleri bile günümüzde ibadet fonksiyonlarını büyük oranda kaybetmiş, mahalle sakinlerinin yaptırdığı bakım ve onarımlarla ayakta kalabilmiştir. Bakım ve onarımları yapılmayanlar ise kendi kaderlerine terk edilmiş olup harap haldedir.

Şimdiye kadar Niğde ile ilgili yapılmış yayınlarda bağ meşcitleri ile ilgili herhangi bir bilgiye rastlanılmaması konuyu özel kıldığı gibi bazı meşcitlerin “yazlık” olarak planlanması da literatüre yeni bir kavram kazandırmıştır.

Kitabın yayınlanması yazarların kendi çabaları ve gayretleri sonucu tamamen kendi maddi imkânları neticesinde Feyza Dijital Baskı Merkezi bünyesinde Haziran 2016 baskı tarihli olarak toplamda 50 adet baskı sayısı şeklindedir. Gerek saha çalışmalarında gerekse kitabın oluşmasında ve basılmasında maddi ve manevi giderleri benim gibi çok olan ve kitabın yazarlarından olan Yrd. Doç.Dr. Savaş MARAŞLI'ya buradan tekrar teşekkürlerimi sunuyorum. Kitabın oluşması ve özellikle basılması hususunda hiçbir kurum ve kuruluşun maalesef yardım ve destek alınamamıştır. Gönül isterdi ki bu ilimiz kültürüne bir katkı olarak düşünüp oluşturduğumuz kitabın ilimiz nezdinde kültür yelpazesi içinde yer bulmakta olan herhangi bir kurum ya da kuruluşun destekleyerek sayıca çok basımını gerçekleştirmesini yaparak bu eserin daha çok kişiye ulaşması sağlanabilirdi...

Sonuç olarak; toplamda 124 sayfadan müteşekkil olan “**Niğde Bağ Meşcitleri**” isimli bu çalışmamızda mevcut olan mimari eserlerin büyük oranı ilk defa tarafımızdan tespiti yapılarak bilim dünyasına sunulmuştur. Çalışmamızdaki amaçlardan belki de en önemlisi çoğu alanlarda bilimsel yayın açısından bakir durumda olan Niğde İli'nin bu pozisyonunu bir nebze de olsa değiştirme hedeflenmiştir. Yerel kültürel mirasa sahip çıkmak, gelecek nesillere karşı en önemli görevlerimizden biridir. Bu mirası korumak ve geleceğe taşımanın önemli göstergelerinden biri olan bu çalışmamıza yardımlarını esirgemeyen ve ayrıca saha çalışmalarında kapılarını açan tüm bağ sahiplerine müteşekkirimiz.

Bir Modern Zaman Masalcısı : "Feridun Düzağaç"

Serpil KAYA

Kendi deyimiyle " Büyük düşlerin büyük kırıkları"nın hikâyesini anlatır durur yıllar yılı şarkılarında.

Nâif kelimelerin, zârif beyefendisi de diyebiliriz ona.

Bana sorarsanız " Modern Zaman Masalcısı"

Öyle ki, dijital dünyaya halâ kafa tutmaya çalışan, incelikleri, güzellikleri nota aralarına inci gibi sıralayan bir kelime ustası o.

Kendisine sorarsanız ; "O, Kısaca F.D"

İsmi oluşturur harflerin niceliğinden değil bence, sade ve duru ifade tarzını sevmesinden.

Fazla parıltı serpmeyen, çokça süslemeden, olanca sadeliğiyle ve derinliğiyle kendisini bizlere ifade etmek istemesinden.

" Sen düşünüşüne, başını göğsüne yasla, Gönül" derken tüm şefkatiyle yaralarımıza üflemesinden.

Feridun Düzağaç'ın sihirli değneğin gizlice ve usulca her birimizin yüreğine değmesinin sırrı işte tam da bu nedenden.

Süse, parıltıya, üne, ihtişama "Olur a, kapılır giderim belki .." endişesinden, her sahne alışında, her şarkı okuyuşunda gözlerini yumup bambaşka alemlere seyretmesi. Tam da bu yüzden işte, her notasını, her es'ini, her cümlesini yüreğimizin ta en derinlerine sızdırabilmesi, hissettirebilmesi.

Abartısız, süssüz, bağırıp çağırmadan da, rengârenk boyamadan da anlatılabilir güzel şeyler.

Tam da kendisinin sevdiği gibi ; " Siyah - Beyaz" Kimi zaman da Gri.. Siyah ile beyazın en duru haliyle öpüşmesi gibi.

Modern zamanlar diyorum, dışımızı yalancı renklerle boyayan, ama içimizi karanlık loş odalar gibi bırakan küf kokuları biriktiren zamanlar.

Bir de Yel değirmenlerine karşı duranlar var işte, sevgili Feridun Düzağaç gibi.

Her şarkısında manayı, her şarkısında samimiyeti, saflığı ruhumuza fısıldar gibi.

Şiirlerin, şarkıların naif anlatıcısı O.

Tam da ihtiyacımız olduğu gibi.

O'nun şarkılarında Dijital olan Aslı ile Emekli olan Kerem'in hikâyesi gizli.

En çok da yalnızlığına, sessizliğine dem vurur gibi...

Bir Özdemir Asaf şiirine (Lavinia) sesiyle hayat verirken, şiire taze kan veren bir cesur kahraman gibi.

Satıraralarını okumayı seven, halâ temizlikten, saflıktan bahseden, kitap aralarında çiçekler kurutan insanlara şarkılarını sunan bir şehir ozanı O.

'Ahhbe! Geç gelmişiz Dünya'ya...' diye iç çektirecek cinsten onun satırları, şarkıları, anlattıkları.

" İçinden şehirler geçer" ya insanın, hani en sevdiği onu terk ettiğinde, yada bir "Keşke'ye daha yer yoktur" ya kalbinde?

Hani "Yaşanacak hiçbir şeyiniz kalmadığını" düşünürsünüz ya?

İşte tüm bunların kısa öyküsü Feridun Düzağaç'ın şarkılarında saklı.

Hayat gibi.. Siyah ile Beyaz'ın sonsuz aşkı gibi.

Yaşıyorum ama bir boşluk var sanki. Son hızla nereye gidiyorum, hangi durakta duruyorum? sorularının cevabı tam da onun şarkılarında...

Bir Ayna gibi...

Siz iyisi mi dijital kirli çöplerinizi bir geri dönüşüm kutusuna atıverin, tatsız-tuzsuz, içi kof sözleri bir kuyuya terk edin, gelin bugün de bir "Feridun Düzağaç Şarkısı" dinleyin.

Birlikte dinleyecek miyiz? " Söz Verin"

Sevgiyle...

Türkiye İlim Ve Edebiyat Eseri Sahipleri Meslek Birliği'nde Konferans Prof. Dr. Ertuğrul YAMAN İlesam'da Konferans Verdi

“Türkçe Bilinci”

Türkçe konuşmaktan, yazmaktan ve okumaktan büyük keyif aldığını söyleyen İLESAM Genel Başkanı Mehmet Nuri Parmaksız “Türkçe konuşurken nefes alır gibi bir ruh hali içerisindeyim. Onun çağrışımını hissetmek ve kâğıda dökebilmek muhteşem bir duygu hali. Her insanın mensup olduğu ülkenin dilini konuşurken zevk alması gerekir. Dilimizi iyi öğrenmeli, doğru kullanılmalı, doğru öğretmeliyiz. Yazarım/şairim diyen insanların bile yazım yanlışları yaptığını üzülerek görüyoruz. Bu konuda daha dikkatli olmak lazım. Belki Meclis'in 'dil suçları'na yönelik bir kanun çıkarması gerek. Belki yabancı kelimelerle donatılmış tabelaların kanuna bağlanmasına ihtiyaç var. Kendi adıma Türkçe olmasaydı kalbimden dünyaya nasıl açılabilirdim, diyebilirim.” şeklindeki duygu ve düşüncelerini katılımcılarla paylaştı.

“Türk dili, tarihi dönemler itibariyle, çok geniş sahalara yayılmış köklü bir dildir. Türkler nereye gitmişlerse, dillerini de oraya götürmüşler ve şartlara göre, dillerine yaygınlık kazandırmışlardır. Dolayısıyla Türkçenin tarihi yayılma alanları günümüzdekinden çok daha geniştir.

Günümüzde ise, Türkçe, Balkanlardan Çin'e kadar uzanan geniş alanda, farklı yoğunluklarda, lehçeler ve ağızlar hâlinde kullanılmaktadır. Meşhur Macar âlimi H. Wambery'nin de belirttiği gibi, Türkçe bilen bir kimse Türkçe konuşa konuşa rahatlıkla Balkanlardan Çin'e kadar seyahat edebilir. Söz konusu alanda yaşayan Türkler, farklı devletler içinde, farklı konuşma biçimlerini geliştirmiş olsalar bile, hepsi de Türkçe konuşurlar. Bu bakımdan “Balkanlardan Çin'e kadar” ibaresi dilimiz için hâlen geçerlidir.

“Türkçe” denildiğinde, bütün Türklerin kullandığı genel Türk dilinin anlaşılması gerekir. Genellikle, pratik olarak Türkiye'de konuşulan dil için “Türkçe” terimi kullanılmaktadır. Türkiye Türklerinin konuştuğu dilin adı Türkiye Türkçesidir ve genel anlamdaki Türk dilinin bir lehçesi yani, bir koludur.

Tarihsel Süreçte Türkçe Bilinci

Türk dilinin birliği meselesini 8. yüzyıldaki Göktürk Bengü Taşları'na kadar indirmek mümkündür.

Dilimiz konusundaki ilk şuurlu çalışma, hiç şüphesiz, Kâşgarlı Mahmut'un meşhur sözlüğü DivânüLûgâtit-Türk'tür. Kâşgarlı Mahmut, 11. yüzyılda yaşamış büyük bir Türk bilgesidir. Türk illerinin büyük bir kısmını gezmiş, onların dilleri, edebiyatları ve hayat tarzlarına dair pek çok malzeme toplamıştır. Kâşgarlı Mahmut, Türklük biliminin kurucusu ve büyük bir Türkologdur. Bu eserde Türk dili ilk defa bilinçli bir şekilde ele alınmıştır. Araplara Türkçe öğretmeyi düşünecek kadar ileri görüşlü ve bilinçli bir insanın elinden çıkan bu eserde dilimiz, ayrıntılı bir şekilde anlatılmış ve öneminden bahsedilmiştir. Eserin diğer bir yönü de “Türk” sözünün madde başı yapılarak açıklamaların verilmesidir. Kâşgarlı “Bize ad olarak Türk adını Ulu Tanrı vermiştir” diyerek milletimizin adını yüceltmıştır.

Türkçenin Farsçadan aşağı kalmadığı gibi, kendine has pek çok güzelliği ve inceliği bulunduğunu örneklerle ortaya koyan Ali ŞîrNevâyî de Türkçemizin birliği ve zenginliğini konusundaki önemli kilometre taşlarından birisidir. Ali ŞîrNevâyî, ana dilini (Türkçeyi), yolu dikenler ve taşlarla dolu denizin dibindeki incilere benzetir.

Ali ŞîrNevâyî, dilin millet hayatındaki rolünü çok iyi kavramış ve bu yönde eserler vermiş, ileri görüşlü bir düşünce adamıdır. Mantıku't-Tayr adlı eserinde geçen bir beytinde Türkçe yazmak suretiyle Türk milletini yekvücut hâline getirdiğini şöyle dile getirir:

“Türk nazmıdaçü men tartıbaem,
Eyledim bu memleketi yekkalem”.

Türk dili birliği konusunda en şuurulu ve başarılı hareket, hiç şüphesiz, İsmail Gaspıralı'ya aittir. Gaspıralı, Türk dünyasının “dilde, işte, fikirde birlik” şiarıyla bütünleşebileceğini savunmuş ve bu yolda özellikle ortak dili ön plânda tutmuştur.

Cumhuriyet sonrasında Türkiye’de dil meselelerine dikkatleri çeken diğer önemli bir isim de Sadri Maksudi Arsal’dır. Sadri Maksudi, “Türk Dili İçin” adlı eserini 1930 yılında yayımlar ve dille ilgili görüşlerini ortaya koyar

Son yıllarda ise “Ortak Türkçe, Ortak dil” meselesi daha çok konuşulmayı başlanmıştır.

Ortak Türkçe konusunda bilinçli ve bilimsel çalışmalar yürüten Özbekistanlı bilim adamı Doç. Dr. Bahtiyar Kerimov, bu konudaki görüşlerini kitapçık hâline getirmiştir.

Yüzyıllardır Türk dili tek bir kol hâlinde devam edegelmiştir. Tek bir dil olan Türkçe, ortaçağda ağızlara bölünmüş olsa da ancak yirminci yüzyılda bağımsız diller derecesindeki farklılıklar meydana gelmiştir.

İşe başlamak için Ortak Türkçe’yi oluşturmak üzere, uluslararası bir araştırma enstitüsünü (merkezini) kurmak amacımıza uygun düşer.

Türkiye’de Türk dünyası konusunda büyük bir ufuk açan Prof. Dr. Ahmet B. Ercilasun Türk dünyasının birliği konusunda görüşlerini şu şekilde ortaya koymuştur:”1. Alfabe birliğini sağlamak. 2. Bu konuda yayımlar yapmak. 3. Ortaklaşmaya ve öğrenmeye gayret etmek. 4. Türk Dünyası Araştırma Enstitüleri kurmak

Ortak iletişim dili konusunda bir hayli temkinli davranan Prof. Dr. Emine Gürsoy Naskali, bu konudaki düşüncelerini şu şekilde özetlemek mümkündür: “ Ortak dil en azından bugün için fantezidir. Esas olan iletişim dilidir. Basit sohbetler herkesin kendi lehçesinde olabilir.”

Kırgız Türklerinden RazakSaydilkhanov, ortak dille ilgili görüşlerini özetle şöyle belirtiyor: ” Ortak dil bir ütopyadır. Türk dünyası için Türkiye Türkçesi bir iş dili olabilir.”

HABER METNİ ve FOTOĞRAFLAR:
Sibel Unur Özdemir
(İlesam bülteninden özet olarak alınmıştır.)

İSMAİL ÖZMEL GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE NİĞDE

Türkiye'nin Kentleri

Geçmişten Günümüze Niğde İsmail Öznel

"Geçmişten Günümüze Niğde" kitabında İsmail Öznel, Niğde'de yaşadığı zamanları hatırladığını yazıyor. Niğde'nin geçmişini ve günümüzünü anlatıyor. Niğde'nin tarihini ve kültürünü anlatıyor.

Kitap, Niğde'nin geçmişini ve günümüzünü anlatıyor. Niğde'nin tarihini ve kültürünü anlatıyor. Niğde'nin tarihini ve kültürünü anlatıyor.

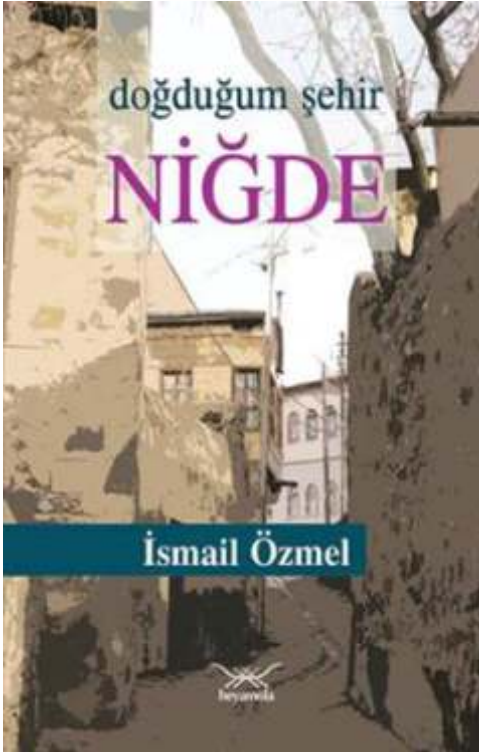

Türkiye'nin Kentleri

doğduğum şehir NİĞDE

İsmail Öznel

Doğduğum Şehir Niğde İsmail Öznel

İsmail Öznel, "Doğduğum Şehir Niğde" kitabında Niğde'nin tarihini ve kültürünü anlatıyor. Niğde'nin tarihini ve kültürünü anlatıyor. Niğde'nin tarihini ve kültürünü anlatıyor.

"Doğduğum Şehir Niğde" kitabında İsmail Öznel, Niğde'nin tarihini ve kültürünü anlatıyor. Niğde'nin tarihini ve kültürünü anlatıyor.

65. SAYI 4 TL